
KESKI-POHJANMAAN OSUUSPANKKI
TASEKIRJA 2015

TASEKIRJAN SISÄLLYSLUETTELO

sivu

1-21 Toimintakertomus

22-23 Osuuspankin tuloslaskelma ja tase, pro forma

24-45 Liitetiedot, pro forma

46-47 Osuuspankin tuloslaskelma ja tase (virallinen)

48 Osuuspankin rahoituslaskelma

**Osuuspankin tuloslaskelman ja taseen liitteenä
annettavat tiedot**

49-60 Osuuspankin tilinpäätöksen merkittävimmät laatimisperiaatteet

61-83 Liitetiedot (virallinen)

**Luettelo kirjanpitokirjoista, tositteiden lajeista sekä selvitys
84-92 niiden säilytystavoista**

93 Hallituksen allekirjoitus

93 Hallintoneuvoston lausunto

93 Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Kokkolan ja Ylivieskan Osuuspankit päättivät absorptiofuusiosta vuoden 2015 aikana. Ylivieskan Osuuspankki sulautui Kokkolan Osuuspankkiin tilikauden päättyessä. Sulautuminen merkittiin kaupparekisteriin 31.12.2015. Samalla Kokkolan Osuuspankin nimi muuttui Keski-Pohjanmaan Osuuspankiksi. Sulautumisen tarkoituksena oli turvata samalla alueella toimivien pankkien kilpailukyky, kasvu ja tehokkuus, vahvistaa ja varmistaa paikallisen pankkipalvelun monipuolisuus, joustavuus ja henkilökohtaisuus kustannustehokkaasti yhä vaativammaksi muuttuvassa kilpailu- ja markkinatilanteessa.

Keski-Pohjanmaan Osuuspankin hallintokonttorina toimii Kokkolan konttori. Ylivieskan Osuuspankin pääkonttorista muodostui yhdistyneen pankin täyden palvelun konttori. Ylivieskan Osuuspankin jäsenet ovat ilman eri hakemusta Keski-Pohjanmaan Osuuspankin jäseniä ja säilyttävät heille kuuluvat oikeutensa.

Toimintakertomuksessa on esitetty tarkemmin vain vastaanottaneena pankkina toimineen Kokkolan Osuuspankin vuoden 2015 lukuja ja kehitystä. Tilinpäätös sisältää pankkien yhdistellyn taseen 31.12.2015.

Kokkolan Osuuspankin liikevoitto oli merkittävästi suurempi kuin edellisvuonna. Palkkiotuotot lisääntyivät, kulut pienenevät ja kirjattiin myyntivoittoja OP ryhmän sisäisten palveluyhtiöiden myymisestä OP Osuuskunnalle. Tilikaudella kirjattiin vertailukautta enemmän arvonalentumistappioita luotoista ja muista sitoumuksista. Luottokanta kasvoi ja talletuskanta hieman pieneni verrattuna edellisvuoteen. CET 1 vakavaraisuussuhde oli edellisvuotta parempi. Vakavaraisuutta paransivat tuotto-osuudet, joita pankin jäsenet merkitsivät tilivuoden aikana 11.893 tuhatta euroa.

Avainlukuja

Avainlukuja	2015	2014	Muutos
Liikevoitto, 1000 euroa	8 856	4 958	78,6
Kulujen suhde tuottoihin, %	47,2	63,2	-16
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,9	7,3	3,6
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	31,06	26,86	4,2
Henkilöstö keskimäärin, kpl	91	92	-1
Jäsenet, kpl	19 804	19 223	581

OP Ryhmä

Kokkolan Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Kokkolan Osuuspankki kuuluu OP Ryhmään, joka on johtava suomalainen finanssiryhmä. Se koostuu itsenäisistä osuuspankeista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta (aik. OP-Pohjola osk) tytäryhtiöineen. OP Ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaavat OP Osuuskunta sekä sen tytäryhtiöt OP-Palvelut Oy ja OP-Prosessipalvelut Oy. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Kokkolan Osuuspankki on OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset yhdessä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yhteisöjen kanssa muodostavat osuuspankkien yhteenliittymän, josta säädetään laissa osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista ja laissa talletuspankkien yhteenliittymästä. Lakien mukaan keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista ja niiden vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu jäi vaisuksi vuonna 2015, kun kehittyvien markkinoiden kasvu kangerteli. Raaka-aineiden hinnat laskivat ja inflaatio hidastui maailmanlaajuisesti. Euroalueella kasvu piristyi kohtuulliseen vauhtiin. Neuvottelut Kreikan uudesta tukipaketista olivat vaikeita ja maa oli lähellä erota eurosta kesällä.

EKP lisäsi rahapoliittista elvytystä inflaation hidastuttua. Keskuspankki aloitti valtionlainojen ostot maaliskuussa, minkä seurauksena lyhyimmät markkinakorot painuivat negatiivisiksi. EKP kertoi joulukuussa uusista toimista. Talletuskorkoa laskettiin ja arvopaperien osto-ohjelmaa pidennettiin maaliskuuhun 2017 asti. Markkinakorot alenivat edelleen hieman.

Suomen talouskuva pysyi heikkona. Kokonaistuotanto polki paikallaan ja työttömyys nousi. Investoinnit laskivat ja vienti väheni edelleen. Myönteistä oli kotitalouksien kulutuksen kasvu. Vuoden loppua kohden rakentamisen aktiviteetti piristyi. Asuntokauppa vilkastui hieman, mutta asuntojen hinnat laskivat vajaan prosentin.

Kotitalousluottokannan kasvu vahvistui viime vuoden aikana runsaaseen kahteen prosenttiin. Yritys- ja asuntoyhteisöluottokanta kasvoi noin seitsemän prosenttia. Luotonkysynnän hienoisen positiivisen vireen odotetaan jatkuvan. Talletuskannan myönteinen kehitys jatkui läpi vuoden yritys- ja julkisyhteisöjen talletusten kasvun siivittämänä. Rahasto- ja vakuutussäästöt nousivat viime vuonna selvästi hyvän markkinakehityksen sekä nettomerkitöjen lisääntymisen ansiosta.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Kokkolan Osuuspankki myi Tuotto-osuuksia vuoden aikana 11.893 tuhannella eurolla (16.524). Tuotto-osuus on asiakasomistajan vapaaehtoinen sijoitus osuuspankin omaan pääomaan. Tuotto-osuudet voidaan lukea pankin ydinvakavaraisuuteen. Tuotto-osuuden tuottotavoite vuodelle 2015 oli 3,25 prosenttia. OP Ryhmän hallintoneuvosto on vahvistanut myös vuodelle 2016 tuottotavoitteeksi 3,25 prosenttia. Osuuspankki on sijoittanut osan Tuotto-osuuksista saamastaan pääomasta OP Osuuskunnan osuuspääomaan.

Syyskuussa Kokkolan Osuuspankki sai OP Ryhmän sisäiseltä vakuutusyhtiöltä OVY Vakuutus Oy:ltä 2.701 tuhatta euroa lisäosinkoa.

Kesäkuussa Kokkolan Osuuspankki myi osuutensa OP Ryhmään kuuluvista OP-Henkivakuutus Oy:n ja OP Korttiyhtiö Oy:n osakkeista OP Osuuskunnalle. Kauppahinnat perustuivat ulkopuolisen tekemiin arvioihin. Myyneistä pankki sai yhteensä 2.278 tuhannen euron suuruisen myyntivoiton.

Tilikauden aikana peruskorjattiin Kokkolan konttorin toimitilat.

Kokkolan Osuuspankilli ei ollut muita olennaisia tapahtumia tilikaudella.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

1.1.2016 aloitti toimintansa Kokkolan Osuuspankin ja Ylivieskan Osuuspankin fuusioitumisen seurauksena Keski-Pohjanmaan Osuuspankki. Pankin toimitusjohtajaksi valittiin Kokkolan Osuuspankin toimitusjohtaja Kimmo Peuranto ja varatoimitusjohtajaksi Ylivieskan Osuuspankin toimitusjohtaja Jarmo Somero. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Pekka Nikula ja hallintoneuvoston puheenjohtajaksi Ulla Järvi.

Osuuspankin tulos

Liikevoittoon vaikuttaneiden keskeisimpien tuotto- ja kuluerien kehitys kolmelta viimeiseltä vuodelta sekä vuoden 2015 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Tulosanalyysi				
1000 euroa				
	2015	2014	Muutos, %	2013
Tuotot				
Korkokate	6 632	7 170	-7,5	6 066
Muut tuotot				
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	4 933	1 303	278,5	1 101
Palkkiotuotot, netto	4 939	4 695	5,2	4 219
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	22	40	-45,4	147
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2 273	1 802	26,1	294
Suojauslaskennan nettotulos	-	-		-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	196	149	31,6	68
Liiketoiminnan muut tuotot	236	240	-1,6	405
Yhteensä	12 598	8 229	53,1	6 233
Tuotot yhteensä	19 230	15 400	24,9	12 299
Kulut				
Henkilöstökulut	4 611	4 563	1	4 763
Muut hallintokulut	3 120	2 921	6,8	2 792
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	276	306	-9,8	303
Liiketoiminnan muut kulut	1 071	1 940	-44,8	1 923
Kulut yhteensä	9 078	9 731	-6,7	9 781
Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista	1 296	711	82,3	509
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-	-		-
Liikevoitto (-tappio)	8 856	4 958	78,6	2 009

Liikevoitto kasvoi merkittävästi vertailukaudesta. Korkokate pieneni markkinakorkojen laskemisen vuoksi, koska antolainauksen korot reagoivat nopeammin korkojen laskuun kuin talletusten korot. Henkilöstökulut kasvoivat 1 %, kaikki kulut yhteensä vähenivät 6,7 %. Arvonalentumiset saamisista nousivat vertailukaudesta 82,3 %.

Tuottoja oman pääoman ehtoisista sijoituksista kasvatti OVY Vakuutus Oy:ltä saatu lisäosinko. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoja kasvatti OP-Henkivakuutus Oy:n ja OP Korttiyhtiö Oyj:n osakkeiden myynti OP Osuuskunnalle. Vertailukaudesta 2014 myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoja kasvatti Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden myynti OP Osuuskunnalle.

Liiketoiminnan muut kulut laskivat lähinnä viranomaismaksujen vähennyksen johdosta.

Kokkolan Osuuspankin palkkiotuotot kasvoivat vertailuvuodesta. Palkkiot maksuliikkeestä, vakuutusten välityksestä, arvopapereiden välityksestä ja omaisuudenhoidosta kasvoivat. Sen sijaan luotonannon palkkioita kertyi hieman edellisvuotta vähemmän. Palkkiotuottoihin sisältyy vähennyksenä omistajajäsenille myönnetty OP-bonukset.

Palkkiotuottoja kertyi seuraavasti:

Palkkiotuotot			
1000 euroa			
	2015	2014	Muutos, %
Talletuksista	52	56	-6,6
Luotonannosta	1 859	1 905	-2,4
Maksuliikkeestä	1 771	1 707	3,8
Arvopapereiden välityksestä ja liikkeeseen laskusta	467	403	16
Omaisuudenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	1 173	1 072	9,5
Takauksista	84	70	19
Vakuutusten välityksestä	1 495	1 436	4,1
Muut	536	528	1,6
Yhteensä	7 437	7 177	3,6
OP-bonukset	-1 975	-2 010	-1,7
Palkkiotuotot yhteensä	5 462	5 167	5,7
Palkkiokulut	523	472	10,9
Palkkiotuotot, netto	4 939	4 695	5,2

Luottojen nettomääräiset arvonalentumistappiot kasvoivat edellisvuodesta. Luotoista ja takaussaamisista kirjattiin arvonalentumistappioita seuraavasti:

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumistappiot			
1000 euroa	2015	2014	Muutos, %
Arvonalentumisten bruttomäärä	2 358	1 256	87,7
Vähennykset	-1 063	-545	94,9
Arvonalentumisten nettomäärä	1 296	711	82,3
Arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta %	0,2	0,1	0,1

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys kolmelta vuodelta ja vuoden 2015 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä				
1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %	31.12.2013
Tase	749 030	714 712	4,8	698 317
Luotot	557 663	538 163	3,6	545 653
Saamistodistukset	-	5 828	-100	-
Osakkeet ja osuudet	67 693	52 377	29,2	24 124
Talletukset	454 517	465 999	-2,5	437 798
Oma pääoma	64 985	46 419	40	31 917
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	27 873	28 008	-0,5	36 441

Antolainauksen kehitys

Uusia luottoja myönnettiin vuoden aikana 127.331 tuhatta euroa eli 4.399 tuhatta euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Luottokanta yhteensä vuoden lopussa oli 557.570 tuhatta euroa (537.102¹). Luottokannan kasvu tasaantui ja asuntoluottojen kasvuvauhti hidastui viime vuodesta. Kokkolan Osuuspankki välittää asiakkaille myös OP Ryhmän kiinnitysluottopankin, OP-Asuntoluottopankki Oyj:n (OPA) myöntämiä asuntoluottoja. Tilikauden aikana ei siirretty luottoja OP-Asuntoluottopankkiin.

Yli 90 pv erääntyneet saamiset tilikauden aikana kehittyivät seuraavasti:

Yli 90 pv erääntyneet saamiset			
1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	2 566	2 547	0,8
Prosenttia luotto- ja takauskannasta	0,39	0,38	0,01

Yli 90 päivää erääntyneisiin saamisiin on luettu kaikki sellaiset antolainausaamiset, joiden pääoma tai korko on ollut kokonaan tai osittain erääntyneenä ja maksamattomana yli 90 päivää.

¹ Suluissa vertailulukku 31.12.2014.

Kiinteistöomistukset

Kokkolan Osuuspankin kiinteistöomistukset muodostuvat omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja sijoituskiinteistöistä.

Kiinteistöomistukset	31.12.2015	31.12.2014
1000 euroa		
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	6.789	6.176
Prosenttia taseesta	0,9	0,9
Sijoituskiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	3.175	3.273
Prosenttia taseesta	0,4	0,5
Käypä arvo	3.839	3.395
Nettotuotto, %	7,5	6,8
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma yhteensä	9.964	9.449
Prosenttia taseesta	1,3	1,3

Kiinteistöyhteisöjen sitoutunut pääoma muodostuu osakehuoneiston kirjanpitoarvosta ja osakehuoneistoon kohdistuvasta lainaosuudesta.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt

Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi on luettu kiinteistöt, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi on luettu myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on ollut viisi prosenttia pinta-alasta.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden tasearvoa määritettäessä on otettu lähtökohdaksi hyödykkeen arvo suhteessa liiketoiminnan tulonodotuksiin. Omassa käytössä olevista kiinteistöistä ei kirjattu arvonalennuksia tilikauden aikana. Arvonkorotuksia oli tilikauden lopussa 406 tuhatta euroa. Niitä ei peruutettu tilikauden aikana.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen ja omaisuuden arvonnousujen hankkimiseksi. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteöstä osa on vuokrattu ja oman käytön osuus on ollut vähäinen (alle viisi prosenttia), kiinteistö on luokiteltu sijoituskiinteistöksi.

Sijoituskäytössä olevia liike-, toimisto- ja teollisuuskiinteistöjä arvostettaessa kiinteistökohtaisena vähimmäistuottovaatimuksena tasearvoa määritettäessä on käytetty 5,5 prosenttia. Sijoituskiinteistöistä ei kirjattu arvonalennuksia tilikauden aikana. Sijoituskiinteistöihin sisältyi tilikauden päättyessä arvonorotuksia 77 tuhatta euroa. Arvonkorotuksia ei ole peruutettu tilikauden aikana.

Muun sijoitustoiminnan kehitys

Saamiset luottolaitoksilta, joista valtaosan muodostavat saamiset Pohjola Pankki Oyj:ltä, olivat 106.330 tuhatta euroa (101.916). Lisäksi osuuspankki on tehnyt sijoituksia OP Osuuskunnan liikkeeseen laskemaan joukkovelkakirjalainaan yhteensä 5.000 tuhatta euroa (5.000). Sijoitus sisältyy tase-erään saamiset yleisöltä.

Vuoden lopussa osuuspankilla oli sijoituksia keskusyhteisön osuuspääomaan yhteensä 67.167 tuhatta euroa (49.997). Lisäksi osuuspankki sijoitti vertailuvuotena OP Osuuskunnan liikkeeseen laskemaan yritystodistukseen 5.828 tuhatta euroa.

Muiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kuin kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden kirjanpitoarvo 787 tuhatta euroa oli 547 tuhatta euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Pääosa lisäyksestä johtui asiakaspalvelussa käytettävien työasemalaitteiden uusimisesta sekä asiakaspalvelutilojen kalustojen uusimisesta Kokkolan konttorissa.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleisön talletusten ja muiden velkojen kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa. Muut velat muodostuvat markkinarahaveloista ja valtion varoista välitetyistä lainoista.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			
1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %
Talletukset			
Maksuliiketililt	241 063	223 390	7,9
Säästämistilit	73 036	67 429	8,3
Sijoittamistilit	139 741	174 358	-19,9
Valuuttatalletukset	672	821	-18,2
Yhteensä	454 517	465 999	-2,5
Muut velat	903	1 194	-24,4
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	455 420	467 193	-2,5

Muun vieraan pääoman ja sitoumusten kehitys

Velat luottolaitoksille, jotka muodostuvat veloista Pohjola Pankki Oyj:lle, kasvoivat 199.006 tuhanteen euroon (171.007).

Osuuspankilla ei ole liikkeeseen laskettuja joukkovelkakirjalainoja. Pankilla ei ole pääomalainoja.

Muut vieraan pääoman erät muodostuvat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtävistä eristä.

Oma pääoma ja varaukset

Kokkolan Osuuspankin koko oman pääoman määrä kasvoi 40,0 prosenttia 64.985 tuhanteen euroon (46.419).

Osuuspääoma

Osuuspääoma kasvoi 50,7 prosenttia 31.614 tuhanteen euroon (20.981). Omistajajäsenillä oli vuoden lopussa sijoituksia jäsenosuuksiin 2.049 tuhatta euroa (1.991), lisäosuuksiin 1.149 tuhatta euroa (2.466) ja Tuotto-osuuksiin 28.416 tuhatta euroa (16.524). Tuotto-osuuksien liikkeeseen laskuista uusien merkintöjen osuus oli 11.893 tuhatta euroa. Vanhoja lisäosuuksia muunnettiin Tuotto-osuuksiksi 1.007 tuhatta euroa. Irtisanotut lisäosuudet 313 tuhatta euroa (624) esitetään taseessa velkana.

Kokkolan Osuuspankki maksoi korkoja jäsen- ja lisäosuuspääomalle vuodelta 2014 yhteensä 62 tuhatta euroa.

Kokkolan Osuuspankilla voi osuuskuntalainen ja osuuspankin sääntöjensä mukaan olla jäsenen oikeudet tuottavia jäsenosuuksia ja vapaaehtoisina osuuksina Tuotto-osuuksia sekä lisäosuuksia. Kokkolan Osuuspankin osuuspääomassa on jäsenosuuksia 20.490 kpl. Jokaisella jäsenellä on velvollisuus ottaa yksi osuuspankin jäsenosuus ja maksaa siitä merkintähintana 100 euron suuruinen jäsenosuusmaksu. Tuotto-osuuksia on osuuspankin osuuspääomassa 284.162 kpl. Tuotto-osuuksia voivat merkitä vain osuuspankin jäsenet ja niiden antamisesta päättää osuuspankin hallitus. Tuotto-osuuden nimellisarvo ja siitä osuuspankille merkintähintana

maksettava tuotto-osuusmaksu on 100 euroa. Jäsenosuudet ja Tuotto-osuudet ovat osuuspankin purkautuessa huonommalla etusijalla kuin lisäosuudet. Osuuspankin osuuspääomassa on lisäosuuksia 14.620 kpl. Lisäosuuksia koskevat määräykset sisältyvät nykyistä edeltävän osuuskuntalain (1488/2001) 11 lukuun sekä soveltuvin osin voimassa olevaan osuuskuntalakiin. Osuuspankki ei voi enää antaa uusia lisäosuuksia. Olemassa olevat lisäosuudet voidaan omistajan hakemuksesta muuntaa Tuotto-osuuksiksi.

Osuusmaksut, tuotto-osuusmaksut ja lisäosuusmaksut palautetaan osuuspankin sääntöjen, osuuskuntalain ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaisesti ja sanotuissa laeissa mainituin edellytyksin jäsenyyden päätyttyä tai irtisanottaessa lisäosuus tai Tuotto-osuus. Jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai Tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden.

Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen ja tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa pankin hallitus. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Lisäosuusmaksut palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

Osuuspankilla on oikeus lunastaa kaikki Tuotto-osuudet. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuspankin hallitus. Lunastukseen vaaditaan keskusyhteisön lupa sekä valvovan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Muut oman pääoman erät

Aikaisemmin tehtyjä arvonkorotuksia ei ole peruutettu arvonkorotusrahastosta.

Vapaaehtoiset varaukset

Luottotappiovarausta purettiin 371 tuhatta euroa.

Omat varat ja vakavaraisuus

Osuuspankin vakavaraisuus lasketaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti. Tilikauden tulosta ei ole luettu omiin varoihin.

Osuuspankin luottoriskin pääomavaateen laskennassa käytetään sisäisten luokitusten menetelmää. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä. Myös operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OP Ryhmä julkistaa ns. Pilari III:n mukaiset tarkemmat vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. OP Ryhmän tilinpäätös on luettavissa www.op.fi verkkopalvelussa.

Osuuspankin omat varat muodostuivat seuraavasti:

Omat varat 1000 euroa	31.12.2015	31.12.2014
Ydinpääoma (CET1)		
Oma pääoma*	63 836	43 952
Lisäosuuspääoman omiin varoihin luettava määrä	1 462	3 091
Tilinpäätössiirrot vähennettynä laskennallisella verovelalla	17 953	18 247
Osuus tuloksesta, jota ei ole tarkastettu	-8 360	0
Suunniteltu voitonjako	-784	-313
Käyvän arvon rahasto rahavirran suojauksesta	-1 256	-1 358
Aineettomat hyödykkeet	-4	-5
Laskennalliset verosaamiset, jotka ylittävät 10 % ydinpääomasta	0	0
Käyvän arvon arvostusten siirtymäsäännös	0	-11
Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen alijäämä	-2 278	-4 099
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	71 354	59 503
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
Pääomalainoista omiin varoihin luettava määrä	0	0
Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä	71 354	59 503
Toissijainen pääoma (T2)		
Perpetuaalilainat	0	0
Debentuurilainat	0	0
Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen ylijäämä	0	0
Käyvän arvon arvostusten siirtymäsäännös	0	11
Omat varat yhteensä	71 354	59 514

* pl. lisäosuuspääoma ja arvonkorotusrahastoon liittyvä laskennallinen verovelka

Osuuspankin lisäosuuspääomasta on luettavissa ydinpääomiin korkeintaan 70 prosenttia 31.12.2012 liikkeeseen lasketusta määrästä siirtymäsäännöksen puitteissa. Realisoitumattomat arvostukset on luettu ydinpääomaan. Vertailuvuonna negatiiviset realisoitumattomat arvostukset luettiin ydinpääomaan (CET1) ja positiiviset toissijaiseen pääomaan (T2). Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen alijäämä vähennetään kokonaisuudessaan ydinpääomasta (CET1).

Riskipainotetut erät	31.12.2015	31.12.2014
1000 euroa		
Luottoriski		
Standardimenetelmä (SA)		
Yritysvastuut	775	797
Vähittäisvastuut	0	0
Luottolaitos- ja sijoituspalveluvastuut	0	0
Muut vastuut	48	41
Sisäisen luottoluokituksen menetelmä (IRB)		
Yritysvastuut ¹⁾	77 765	82 041
Yritysvastuut – pk-yritykset	56 425	60 168
Yritysvastuut - Muut	21 340	21 874
Vähittäisvastuut ²⁾	54 174	56 430
Kiinteistövakuudelliset	37 372	40 086
Muut vähittäisvastuut	16 802	16 344
Luottolaitos- ja sijoituspalveluyritysvastuut ¹⁾	0	0
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	65 921	52 643
Muut erät	10 444	9 651
Luottoriski yhteensä	209 126	201 603
Selvitysrisi	0	0
Markkinariski³⁾	0	0
Operatiivinen riski	20 613	19 954
Yhteensä	229 739	221 557

1) Luottolaitos- ja sijoituspalveluyritysvastuisiin sekä yritysvastuisiin sovelletaan nk. IRB:n perusmenetelmää (FIRB), eli pankki soveltaa näiden vastuiden riskipainojen laskennassa omia maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) estimaatteja.

2) Vähittäisvastuiden riskipainoja laskettaessa pankki soveltaa omia estimaatteja maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD), tappio-osuudelle (LGD) ja luottovasta-arvokertoimelle (CF).

3) Valuuttakurssiriski

Vakavaraisuussuhdeluvut	31.12.2015	31.12.2014
(%)		
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	31,06	26,86
Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde	31,06	26,86
Vakavaraisuussuhde	31,06	26,86
Osuuspankkien yhteenliittymän ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1)	*18,6	15,1

*syyskuussa 2015

Omien varojen vähimmäismäärä yhteensä oli 18.379 tuhatta euroa (17.725). Omien varojen vähimmäismäärä on 8 prosenttia riskipainotetuista eristä. Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhteelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhteelle 7 prosenttiin ja vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin, jolloin omien varojen vähimmäismäärä oli 24.123 tuhatta euroa.

Vakavaraisuussuhde on noussut 31,06 %:iin mm. merkittyjen tuotto-osuuksien ansiosta.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1) yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde, %

Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä _____ x 100
Riskipainotetut erät yhteensä

Vakavaraisuussuhde, %

Omat varat yhteensä _____ x 100
Riskipainotetut erät yhteensä

Keskinäinen vastuu

Yhteenliittymälainsäädännön mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki Pohjola Pankki Oyj, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitoksen konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. OP Osuuskunnan jäseniä olivat vuoden lopussa 180 osuuspankkia sekä Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oy, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Korttiyhtiö Oyj ja OP-Prosessipalvelut Oy. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti, ja keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista.

Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat keskinäisessä vastuussa niistä selvitystilassa tai konkurssissa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen veloista, joita ei saada suoritetuksi sen varoista. Vastuu jakautuu keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten kesken viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että yhteenliittymälaisissa säädetyn selvitystilan edellytykset täyttyvät, keskusyhteisöllä on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan keskusyhteisön säännöissä mainituin perustein ylimääräisiä maksuja tilikauden aikana enintään viisi tuhannesosaa jäsenluottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

Talletussuoja ja sijoittajien turva

Rahoitusvakuusviranomaisesta annetun lain mukaan talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP Ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP Ryhmän talletuspankeilta enintään 100 tuhanteen euroon asti. OP Ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit, Pohjola Pankki Oyj ja Helsingin OP Pankki Oy. Suomen talletussuojajärjestelmää ja sitä koskevaa lainsäädäntöä on muutettu 1.1.2015 alkaen. OP Ryhmälle tulevia uuden järjestelmän mukaisia maksuja on kuvattu tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kohdassa 1.18 Viranomaismaksut.

Sijoittajien korvausrahasto maksaa korvauksia ei-ammattimaisille sijoittajille silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty suorittamaan muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi suojan piirissä olevia sijoittajien selviä ja riidattomia saamia sopimuksen mukaisesti. Korvauksen määrä on 90 prosenttia saamisen määrästä, enintään 20 tuhatta euroa. Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan OP Ryhmään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2015	2014	2013
	Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,9	7,3
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,1	0,6	0,2
Omavaraisuusaste, %	11,1	9	7,1
Kulu-tuotto-suhde, %	47,2	63,2	79,5

Tunnuslukujen laskukaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä}}$ x 100
laskennallisella verolla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin}}$ x 100
(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste, %

$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}}$ x 100

Kulu-tuotto-suhde, %

$\frac{\text{Hallintokulut} + \text{Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä} + \text{Liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate} + \text{Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista} + \text{Nettopalkkiotuotot} + \text{Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot} + \text{Suojauslaskennan nettotulos} + \text{Sijoituskiinteistöjen nettotuotot} + \text{Liiketoiminnan muut tuotot} + \text{Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)}}$ x 100

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä verovaikutus huomioitu

Riskienhallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema

Riskienhallinta perustuu liiketoimintapäätöksiä tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja varovaisuuteen sekä systemaattiseen riskien mittaamiseen, arviointiin ja rajoittamiseen. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi pankin kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta.

Osuuspankin riskienhallinta on järjestetty OP Osuuskunnan jäsenpankeilleen antamien yleisten ohjeiden mukaisesti.

Osuuspankin hallintoneuvosto vahvistaa ryhmätasoiset sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet sekä valvoo niiden toteuttamista. Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta avustaa hallintoneuvostoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa. Lisäksi se arvioi osaltaan pankin riskiasemaa ja riskienhallinnan riittävyyttä.

Hallitus vahvistaa riskienhallintaa koskevat sisäiset menettelytavat ja toimintaohjeet sekä vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävyydestä. Lisäksi hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet sekä vakavaraisuutta ja eri riskilajeja koskevat limiitit sekä valvoo ja seuraa säännöllisesti pankin liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskiasemaa.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan toteutuksesta ja siihen liittyvien tehtävien organisoinnista. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle, hallintoneuvostolle ja OP Osuuskunnalle pankin liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiasemasta.

Osuuspankin suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinkantokyvyn riittävyyttä suhteessa pankin riskeihin arvioidaan riskimittareiden ja taloudellisen pääomavaateen avulla.

Pääomasuunnittelulla varmistetaan, että pankilla on riittävä riskiperusteinen vakavaraisuus nykyisiin ja ennakoituihin riskeihin nähden. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että pankin kasvu-, kannattavuus- ja vakavaraisuustavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisesti asetettu. Pääomasuunnitelma sisältää mm. tavoitteet pääomatasolle sekä varautumissuunnitelman vakavaraisuuteen vaikuttavien odottamattomien tilanteiden varalle. Omien varojen riittävyys turvataan ensisijaisesti pitämällä pankin kannattavuus kohtuullisella tasolla. Lisäksi pankki tarjoaa omistaja-asiakkaille merkittäväksi tuotto-osuuksia, jotka luetaan ydinpääomaan. Pankin riskinkantokyky on riittävä ja riskiasema on vakaa.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että asiakas ei mahdollisesti täytä luottosuhteesta syntyviä velvoitteitaan eikä asetettu vakuus ole riittävä kattamaan pankin saamista. Luottoriskien hallinnan tarkoituksena on vähentää luottotappioiden todennäköisyyttä jo ennen luottopäätöstä sekä toisaalta rajoittaa ja estää jo tehtyihin luottopäätöksiin liittyvien riskien toteutuminen. Luottoriskiä hallitaan asiakassuhteen aktiivisella hoidolla, asiakasvalinnalla ja vakuuksin.

Osuuspankin luottoriskejä limitoidaan ja rahoitusprosessia valvotaan OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän puitteissa. Luotonanto tapahtuu ensisijaisesti asiakkaan riittävän ja todennetun velanhoitokyvyn perusteella. Luottopäätökset perustuvat päätöksenteko-ohjeisiin, asiakkaan luottokelpoisuusluokkaan, maksukykyyn ja vakuuksiin, joiden tulee yleensä olla turvaavat. Vakuudeton luotonanto on mahdollista vain poikkeustapauksissa riskienhallintaa koskevien ohjeiden määrittelemällä tavalla. Seurannassa kiinnitetään huomiota erityisesti luottosalkun laatuun sekä asiakas- ja toimialakohtaisiin keskittyymiin.

Pankin asiakasriskejä kattavat omat varat olivat joulukuussa 2015 yhteensä 71.354 tuhatta euroa. Pankilla ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden asiakasriski (asiakasvastuut vähennyserät huomioiden) ylittäisi EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetyn 25 prosentin rajan asiakasriskejä kattavista omista varoista. Viiden suurimman asiakaskokonaisuuden asiakasriskien (asiakasvastuut vähennyserät huomioiden) yhteismäärä oli 25,1 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista. Sellaisia asiakaskokonaisuuksia, joiden asiakasriskien yhteismäärä ylittäisi 10 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista, ei ollut.

Likviditeettiriski

Pankkitoiminnan likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että pankki ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista maksuista ilman vaikutusta liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.

Rakenteellista rahoitusriskiä seurataan sijoitusten ja luotonannon sekä niiden rahoituksen maturiteettirakenteen erolla. Maksuvalmiusriskiä seurataan pankin tulo- ja menokassavirtojen erona ja maksuvalmius hoidetaan Pohjola Pankki Oyj:n sekkitilin kautta. Rakenteellista

rahoitusriskiä hallitaan OP Ryhmän likviditeetin hallintaa koskevien linjausten ja ohjeiden sekä OP Osuuskunnan johtokunnan osuuspankeille vahvistamien valvontarajojen avulla. Pankin rahoitusvarojen ja -velkojen jakauma on kuvattu liitetiedoissa.

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta tai tuoton menetyksestä, kun markkinahinta tai markkinahinnan volatilitteetti muuttuvat epäedulliseen suuntaan. Markkinariskeihin sisällytetään kaikkien taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriskit, hintariskit ja kiinteistöriskit sekä sijoitustoiminnan luottosprediriski ja markkinoiden likviditeettiriski.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, mitata, rajoittaa, seurata ja valvoa pankin markkinariskejä siten, että pankin kannattavuus tai vakavaraisuus ei vaarannu.

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu luotonannon ja talletusvarainhankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista, joten korkotason muutokset realisoituvat korkokatteeseen. Osuuspankin korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti otto- ja antolainauksen tuotevalikoimalla ja -ehdoilla. Toissijaisesti pankki voi suojata taseensa korkoriskiä korkojohdannaisilla OP Ryhmässä käytössä olevien suojauksen toimintamallien mukaisesti. Johdannaisuojaus voidaan toteuttaa joko nimettyihin sopimuksiin kohdistettuna, rahavirran suojauksena tai ns. taloudellisena suojauksena.

Osuuspankki on tilikaudella soveltanut rahavirran suojauslaskentaa suojautuessaan korkokatteen vaihtelulta ja koronlaskun vaikutukselta tai pitkään jatkuvalta matalalta korkotasolta euribor-sidonnaisen luottokannan korkovirtoihin. Rahavirran suojauksessa osa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevista korkovirroista on vaihdettu koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Pankkiliiketoiminnassa valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP Ryhmässä valuuttariski keskitetään Pohjola Pankkiin, ja yksittäisen osuuspankin valuuttapositio rajoittuu käytännössä matkavaluuttakassaan.

Osakeriskillä tarkoitetaan osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa tulosriskiä ja markkina-arvojen muutosriskiä. Osakesijoitukset ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä sijoituksia. Muu osakesijoitustoiminta on vähäistä.

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan osuuspankin ja sen konserniyhtiöiden omistuksessa oleviin kiinteistöihin tai kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvaa arvonalenemis-, tuotto- ja vahingoittumisriskiä. Kiinteistöt on vakuutettu käyvästä arvostaan. Pankin hallitus käsittelee kiinteistöomistukset ja niihin liittyvät riskit sekä investointi-, korjaus- ja muut toimenpiteet säännöllisesti. Seurannassa kiinnitetään huomiota muun muassa kiinteistöihin sitoutuneen pääoman määrään suhteessa pankin taseeseen ja sijoituskiinteistöjen sitoutuneelle pääomalle saatavaan nettotuottoon sekä käypiin arvoihin.

Osuuspankki ei harjoita varsinaista kiinteistöliiketoimintaa, vaan kiinteistöomistukset muodostuvat pääasiallisesti omassa käytössä olevista toimitilakiinteistöistä. Vuoden 2015 lopussa kiinteistösijoituksiin (ml. omistukset kiinteistösijoitusyhtiöissä) sitoutuneen pääoman määrä oli 1,3 prosenttia taseen loppusummasta. Vuokrattavissa olevista tiloista oli 83 prosenttia vuokrattuna. Sijoituskiinteistöihin sitoutuneen pääoman tuotto oli 7,5 prosenttia eli hieman edellisvuotista korkeampi.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-riskillä tarkoitetaan ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen ja asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen ja eettisten periaatteiden noudattamatta

jättämisestä aiheutuvaa riskiä. Sekä operatiivinen että compliance –riski voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menettämisenä.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida mahdollisia ja toteutuneita operatiivisia riskejä sekä kehittää riskejä ennaltaehkäiseviä toimintatapoja ja yrityskulttuuria. Operatiiviset riskit arvioidaan ja riskitilanne raportoidaan säännöllisesti hallitukselle. Compliance-riskiä hallitaan mm. seuraamalla lainsäädännön muutoksia sekä ohjeistamalla ja kouluttamalla organisaatiota. Vuonna 2015 operatiivisista riskeistä osuuspankille aiheutuneet tappiot olivat vähäisiä.

Strategiset riskit

Strateginen riski syntyy väärän strategian valinnasta tai siitä, että valitulla strategialla ei saavuteta asetettuja tavoitteita. Strategista riskiä vähennetään jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyyseihin ja ennusteisiin asiakkaiden tulevista tarpeista, eri toimialojen ja markkina-alueiden kehityksestä sekä kilpailutilanteesta.

Palveluverkko

OP Ryhmän palveluverkosto koostuu monikanavaisesti verkko- ja mobiilipalveluista, puhelinpalveluista sekä maan kattavimmasta konttoriverkostosta. Vuoden lopussa Kokkolan osuuspankilla oli viisi konttoria, Kokkolassa, Lohtajalla, Kälviällä, Teerijärvellä ja Evijärvellä. Kaikissa konttoreissa on rahan nostoon tarkoitettu Otto. -käteisautomaatti.

OP Ryhmä on investoinut mobiili- ja verkkopalveluiden kehittämiseen merkittävästi. Erityisesti mobiilipalveluiden merkitys kasvaa niin henkilö- kuin yritysasiakkaidenkin asioinnissa.

Jäsenistö

Pankin jäsenmäärä kasvoi vuoden aikana 581 jäsenellä ja oli vuoden lopussa 19.804. Jäsenmäärän lisäys johtui toteutetusta ja aktiivisesta jäsenhankinnasta.

Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Osuuspankin palkka- ja palkkiopolitiikasta sekä palkkioiden maksamisesta päättää hallitus.

OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitettua kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitettua henkilöstörahosta. Palkitsemisjärjestelmiä on selostettu tilinpäätöksen liitetiedossa 42.

Henkilöstö

Kokkolan Osuuspankin henkilöstömäärä oli kertomusvuonna keskimäärin 91, joka on 1 henkilö vähemmän kuin edellisenä vuonna. Työsuhteista vakinaisia kokoaikaisia oli 84 (88), vakinaisia osa-aikaisia 2(2) sekä määräaikaisia 5(2).

Osuuspankin hallinnointijärjestelmä

Edustajisto

Kokkolan Osuuspankin omistajajäsenten päätösvaltaa käyttää jäsenten keskuudesta valittu edustajisto, johon kuuluu vähintään 30 ja enintään 60 edustajaa sen mukaan kuin hallintoneuvosto päättää. Nykyisen edustajiston jäsenmäärä on 50.

Edustajat valitaan osuuspankin vaalijärjestyksessä määrättyllä tavalla suhteellista vaalitapaa noudattaen joka neljäs vuosi hallintoneuvoston päättämänä ajankohtana. Vaalikelpoinen edustajistoon on henkilö, joka on hyväksytty jäseneksi viimeistään 4 kalenterikuukautta ennen äänestyksen alkamista ja joka vaalin alkaessa on täysivaltainen ja joka ei ole osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva eikä osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön toimitusjohtaja taikka niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tehtävässä oloaikanaan ja tehtävän päättymisestä lukien seuraavan viiden vuoden aikana.

Vuosittain ennen toukokuun loppua pidettävä varsinainen edustajiston kokous käsittelee muun muassa seuraavat asiat:

- osuuspankin tuloslaskelman ja taseen vahvistaminen
- vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle,
- ylijäämän käytöstä päättäminen,
- hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä, valinnasta ja palkkioista päättäminen
- tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista päättäminen.

Lisäksi edustajiston kokous päättää tarvittaessa kaikista osuuspankin sääntöjen muutoksista. Varsinaisen edustajiston kokouksen lisäksi voidaan pitää asioiden niin vaatiessa ylimääräisiä kokouksia. Edustajiston kokouksen koollekutsumisesta päättää pankin hallitus.

Jokaisella jäsenellä on edustajiston vaalissa yksi ääni ja jokaisella edustajiston jäsenellä on edustajiston kokouksessa yksi ääni.

Varsinainen edustajiston kokous pidettiin 9.3.2015. Lisäksi pidettiin ylimääräiset edustajiston kokoukset 12.5. ja 1.6.2015. Edustajiston kokouksessa 1.6.2015 hyväksyttiin Kokkolan Osuuspankin ja Ylivieskan Osuuspankin absorptiofuusio. Se merkittiin kaupparekisteriin 31.12.2015.

Hallintoneuvosto

Kokkolan Osuuspankilla on hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen. Lisäksi se vahvistaa osuuspankin ohjesäännön ja pankin riskienhallintaa koskevat periaatteet.

Hallintoneuvosto antaa varsinaiselle edustajiston kokoukselle lausunnon edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Se voi myös antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Vaalivuonna hallintoneuvosto määrää edustajiston lukumäärän osuuspankin säännöissä mainituissa rajoissa ja nimeää keskusvaalilautakunnan.

Hallintoneuvostoon kuuluu pankin sääntöjen mukaan vähintään 15 ja enintään 25 jäsentä. Jäsenmäärän vahvistaa edustajisto ja se on tällä hetkellä 21. Jäsenet valitaan osuuspankin jäsenistä ja heidän tulee edustaa monipuolisesti jäsenkuntaa. Kunkin jäsenen toimikausi kestää kolme vuotta. Vuosittain jäsenistä on erovuorossa kolmannes. Hallintoneuvoston jäsenen eroamisikä on 65 vuotta, kuitenkin siten että tämän iän täyttänyt henkilö saa toimia tehtävässään seuraavan valintakokouksen päättymiseen saakka.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2015 yhteensä 2 kertaa.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta

Hallintoneuvostoa avustaa sen valvontatehtävässä hallintoneuvoston keskuudestaan valitsema 3-jäseninen tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunnan on kiinnitettävä huomiota erityisesti siihen, että osuuspankkia ja sen konsernia johdetaan ammattitaitoisesti terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita noudattaen lain, sääntöjen, viranomaismääräysten ja annettujen ohjeiden sekä hallintoneuvoston vahvistamien vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden mukaisesti.

Tarkastusvaliokunnalle on toimitettava viranomaisten, keskusyhteisön ja tilintarkastajan laatimat pankkia koskevat tarkastuskertomukset. Tarkastusvaliokunnan on esitettävä havaintonsa tarkastuskertomuksista ja muusta pankin hallinnosta ainakin kerran vuodessa hallintoneuvostolle.

Hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva toimikunta

Kokkolan Osuuspankilla on hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva toimikunta, johon kuuluu 7 jäsentä. Toimikunnan tarkoituksena on avustaa osuuspankin eri toimielimiä henkilövalintojen tekemisessä ja varmistaa valintaprosessin tehokas valmistelu. Toimikunta tekee edustajistolle sekä hallintoneuvostolle esitykset niiden päätösvaltaan kuuluvista asioista. Valmisteleva toimikunta voi myös tehdä esitykset muista kokouksissa esille tulevista asioista, joita hallintoneuvosto tai hallitus on esittänyt sen valmisteltaviksi. Lisäksi toimikunta valmistelee esitykset eri hallintoelinten jäsenten vuosi-, kuukausi- ja kokouspalkkioista sekä kulukorvausten perusteista.

Hallitus

Hallitus johtaa osuuspankin toimintaa. Pankin sääntöjen mukaan hallituksen on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava sen asioita lakien ja pankin sääntöjen sekä hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön mukaan. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain tai sääntöjen mukaan eivät kuulu osuuskunnan kokoukselle /edustajistolle, hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle. Hallitus vastaa pankin strategisesta johtamisesta sekä ohjaa ja valvoo pankin toimivaa johtoa. Hallituksen lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että osuuspankin kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Osuuspankin sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat toimitusjohtaja toimiaikanaan sekä hallintoneuvoston valitsevat 5-7 muuta jäsentä, joiden tulee olla osuuspankin jäseniä. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 6. Hallituksen jäsenen toimikausi on yksi vuosi. Hallituksen jäsenen yläikäraja on 65 vuotta, kuitenkin siten, että tämän iän täyttänyt jäsen saa toimia tehtävässään uuden jäsenen valinnasta päättävän hallintoneuvoston kokouksen loppuun. Hallituksen jäsenenä olevan toimitusjohtajan osalta yläikäraja määräytyy osuuspankin ja toimitusjohtajan välisen toimitusjohtajajärjestyksen mukaisesti.

Vuosittain ensimmäisessä jäsentensä valintaa seuraavassa kokouksessaan hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ei saa valita osuuspankin toimitusjohtajaa tai toimihenkilöä.

Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Kertomusvuonna hallituksen kokouksia oli 14.

Toimitusjohtaja

Pankin toimitusjohtajan on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava pankin päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimiin, jotka pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa.

Toimitusjohtajan lakisääteisenä tehtävänä on huolehtia, että pankin kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

Hallinnointielinten jäsenet

Edustajisto

Osuuspankin edustajisto valittiin vuonna 2013 järjestetyillä vaaleilla äänestysprosentin ollessa 27,6. Edustajiston jäsenten toimikausi päättyy vuonna 2017 järjestettävään uuden edustajiston valintaan.

Edustajiston jäsenet

Alanko Taina, toiminnanjohtaja, Kokkola
 Alatupa Timo, seurakuntamestari, Kokkola (Kälviä)
 Alkio Juha, sairaankuljettaja, Evijärvi
 Andersson Karl, pensionär, Karleby
 Annala Pauli, matkatoimistoyrittäjä, eläkeläinen, Kokkola
 Granholm Ann-Sofi, pensionär, Kronoby (Terjärv)
 Granvik Tore, fabriksarbetare, Kronoby (Terjärv)
 Haasala Aki, tiimipäällikkö, Kokkola (Lohtaja)
 Harmaala Mari, yrittäjä, rautakauppias, Kokkola (Kälviä)
 Heino Salme, sairaanhoitaja, Kokkola
 Hilli Jukka, yrittäjä, Kokkola (Kälviä)
 Häli Pirkko, ensiapukouluttaja, Kokkola
 Isolankila Vesa, maanviljelijä, Kokkola (Lohtaja)
 Jutila Tarmo, eläkeläinen, Kokkola
 Jylhä Veli-Matti, yrittäjä, Kokkola
 Kallis Bjarne, pol. mag., Karleby
 Keiski Irma, suurtalouskokki, Kokkola
 Kempainen Ari, rehtori, Kokkola (Kälviä)
 Kippo Esa, maanviljelijä, Kokkola (Kälviä)
 Kippo-Kovasin Lea, KM, opettaja, maatilayrittäjä, Kokkola (Kälviä)
 Kirsilä Kaarlo, maanviljelijä, Evijärvi
 Kivelä Merja, koulutuspäällikkö, opettaja, KTM, Kokkola
 Kivijärvi Seppo, maanviljelijä, yrittäjä, Evijärvi
 Kivilehto Kauko, yrittäjä, eläkeläinen, Kokkola
 Klemola Eero, yrittäjä, eläkeläinen, Kokkola
 Kopsa Hilikka, sairaanhoitaja, eläkeläinen, Kokkola
 Kultala Raili, toiminnanjohtaja, Kokkola
 Kultalahti Jouni, yrittäjä, Evijärvi
 Kuoppala Juhani, yrittäjä, Kokkola (Lohtaja)
 Känsälä Pekka, yrittäjä, Kokkola
 Lassas Tage, pälsfarmare, jordbrukare, Kronoby (Terjärv)
 Maijala Aimo, rehtori, eläkeläinen, Kokkola
 Mäkelä Tapani, maanviljelijä, taksinkuljettaja, Evijärvi
 Niemelä Terttu, yrittäjä, Kokkola
 Ojutkangas Virve, lääkäri, Kokkola
 Orjala Sirpa, myyjä, Kokkola (Lohtaja)
 Pellinen Riitta, sosiaalityöntekijä, Kokkola
 Saajoranta Pekka, pensionär, Kronoby
 Salo Juha, rehtori, Kokkola (Lohtaja)
 Salo Mauri, yrittäjä, Kokkola (Kälviä)
 Sandström Hans, företagare, Kronoby (Terjärv)
 Tofferi Petri, vanh. konstaapeli, Kokkola
 Toskala Jouko, opettaja, Kokkola (Kälviä)
 Toskala Kirsi, yrittäjä, Kokkola (Lohtaja)
 Tunkkari Jukka-Pekka, prosessinhoitaja, Kokkola
 Typpö Tapani, lääkäri, Kokkola
 Tähtinen Lauri, maanviljelijä, agrologi, Evijärvi
 Virkkala Touko, TkL, dipl.ins, Kokkola
 Wistbacka Inger, farmaceut, Kronoby (Terjärv)
 Ylitalo Toni, turvallisuuskoordinaattori, Kokkola

Hallintoneuvosto

	<u>toimikausi</u>
Puheenjohtaja: Järvi Ulla, KTM, HTM, liiketal. lehtori, Kokkola	2015-2018
Varapuheenjohtaja: Marjamaa Helinä, hallintojohtaja, Kokkola	2014-2017 (**)
Muut jäsenet:	
Fagnäs Leif, toimitusjohtaja, Kokkola	2015-2018 (***)
Kangas Antero, maanviljelijä, Kokkola (Kälviä)	2013-2016
Kant Esa, koneasentaja, Kokkola	2014-2017
Koivukoski-Hägg Johanna, yrittäjä, Kokkola	2013-2016
Kronqvist Sirkka, lomatoimen vastaava, Evijärvi	2013-2016
Kujala Kalervo, yrittäjä, Evijärvi	2013-2016
Kvikant Ulf, jordbrukare, Karleby	2015-2018
Långbacka Kenneth, bilförsäljare, Terjärv	2013-2016
Muuraiskangas Ari, yrittäjä, Kälviä	2014-2017 (*)
Mäkelä Jorma, toimitusjohtaja, Evijärvi	2015-2018
Niemelä Virpi, apulaisrehtori, Kokkola (Lohtaja)	2014-2017
Panula Päivi, ryhmäperhepäivähoitaja, Kokkola (Kälviä)	2014-2017
Rasmus Jarmo, erityisopettaja, apul.rehtori, Kokkola	2014-2017
Renlund Tomas, enhetschef, Karleby	2015-2018
Skullbacka Bengt-Johan, jordbrukare, pensionär, Terjärv	2014-2017 (*)
Sorvoja Pirjo, liikkeenharjoittaja, Kokkola (Lohtaja)	2014-2017
Tastula Seppo, prosessimies, eläkeläinen, Kokkola	2015-2018
Telimaa Sakari, johtajaylilääkäri, Kokkola	2014-2017
Torppa Tuula, toiminnanjohtaja, Kokkola	2015-2018 (*)

(* Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnan jäsen

(** Hallintoneuvoston jäsen ja varapuheenjohtaja 12.5.2015 saakka

(*** Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja 17.11.2015 alkaen

Hallitus

Puheenjohtaja:

Leskelä Pertti, s. 1959, agronomi

Päätoimi: maanviljelijä

Keskeinen työkokemus: maanviljelijä 1984-2014, maatalousopettaja Kannuksen

Maatalousoppilaitos 1984-1988, kasvinviljelyagronomi Keski-Pohjanmaan

Maatalouskeskus 1988-1991, metsäkoneurakointia 2005-2012

Hallituksen jäsenyyden alkamisaika: 2013

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: -

Päättäneet luottamustehtävät: Kaupunginhallituksen jäsen Kokkolan kaupunki

2009-2010, sotelautakunnan vpj Kokkolan kaupunki 2011-2012, hallintoneuvoston

jäsen Lohtajan Osuuspankki 1998-2002, hallintoneuvoston jäsen Kokkolan

Osuuspankki 2003-2011

Varapuheenjohtaja:

Forsander Märten s. 1962, merkonomi

Päätoimi: Controller, Ab Rani Plast Oy 2000 –

Keskeinen työkokemus: Konttoripäällikkö Oy Forsen Ab 1985 – 1999,

Hallituksen jäsenyyden alkamisaika: 2005

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Hallituksen jäsen Terjärv Frys Ab

Päättäneet luottamustehtävät: Kunnanvaltuuston jäsen Kruunupyyn kunta 2002-

2013, Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Kruunupyyn Kunta 2002 – 2009,

Kunnanhallituksen jäsen Kruunupyyn Kunta 2010-2011, Hallituksen jäsen

Kuntayhtymä Optima 2006 – 2013

Muut jäsenet:

Hannula Sirpa s. 1955, sosionomi/Kunnallistutkinto
Päätoimi: Palvelusuhdepäällikkö, Kokkolan kaupunki
Keskeinen työkokemus: Asuntosihtööri Kälviän kunta 1988-2001, Laskentasihtööri Kalajoen kaupunki 2001-2005, Hallintosihtööri Kokkolanseudun terveyskeskus ky 2005-2009, Sisäinen tarkastaja Kokkolanseudun terveyskeskus ky 2007 -2009
Hallituksen jäsenyyden alkamisaika: 2011
Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Hallituksen jäsen Keski-Pohjanmaan Liikunta ry
Päättäneet luottamustehtävät: Paikallishallituksen jäsen Kokkolan Osuuspankki Kälviän konttori 2007-2010

Kinaret Leena s. 1979, tradenomi
Päätoimi: Asiakaspalvelupäällikkö, Kokkolan Energia Oy
Keskeinen työkokemus: Kouluttaja CCC Group 2004-2006, Palveluneuvoja Oulun Energia 2002-2004
Hallituksen jäsenyyden alkamisaika: 2013
Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: -
Päättäneet luottamustehtävät: hallintoneuvoston jäsen Kokkolan Osuuspankki 2011 – 2013, edustajiston jäsen Kokkolan Osuuspankki 2010 – 2011, teknisen lautakunnan ja henkilöstölautakunnan jäsen Kokkolan kaupunki 2009 – 2012

Melender Heikki, s.1961, yo-merkonomi
Päätoimi: Maanviljelijä, kirjanpitäjä Tili- ja Yrityspalvelu Lehtinen Oy
Keskeinen työkokemus: Kirjanpito ja taloushallinnon työt E-P:n Minkinrehu Oy, Aito-Palvelu Oy
Hallituksen jäsenyyden alkamisaika: 2009
Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: -
Päättäneet luottamustehtävät: edustajiston jäsen Kokkolan Osuuspankki 1999-2003, hallintoneuvoston jäsen Kokkolan Osuuspankki 2004-2008, kunnanhallituksen jäsen Evijärven kunta 2009-2012

Pohjonen Markku s. 1952, viilaaja-koneistaja
Päätoimi: Kiinteistötyönjohtaja, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä
Keskeinen työkokemus:
Hallituksen jäsenyyden alkamisaika: 2013
Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Hallituksen jäsen Nuorisokeskus Villa Elba Oy 2014-, hallituksen jäsen Kokkolan Matkailu Oy 1996-
Päättäneet luottamustehtävät: edustajiston jäsen Kokkolan Osuuspankki 2002-2011, hallintoneuvoston jäsen Kokkolan Osuuspankki 2011-2012, hallituksen puheenjohtaja Kokkoline Oy 1996-2012, hallituksen puheenjohtaja Nuorisokeskus Villa Elba Oy 1991-2014, hallituksen jäsen Kokkolanseudun kehitysyhtiö Kosek 2013-

Peuranto Kimmo katso Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja

Peuranto Kimmo, s. 1955, ekonomi, MBA, toimitusjohtajaksi 1.1.2009, pankin palvelukseen 1995.
Keskeinen työkokemus: Kokkolan OP pankinjohtaja 1995 - 2008, OKL liiketalouskonsultti 1986 - 1994, Suur-Helsingin Op konttorijohtaja 1984 - 1986.
Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Kokkolan OP-Kiinteistökeskus Oy hallituksen puheenjohtaja 2009 -, Keski-Pohjanmaan Kauppakamariosaston hallitus 2009 - , OP-Työnantajayhdistys OPTAn hallituksen puheenjohtaja 2011 - , Keski-Pohjanmaan OP-liiton hallitus 2008 - .
Päättäneet luottamustehtävät: -

Johtoryhmän kokoonpano

Peuranto Kimmo, katso toimitusjohtaja

Lääkkölä Jari s.1959, agronomi, MMM, MBA. Varatoimitusjohtaja, pankinjohtaja, johtoryhmän jäsen 2003-

Vastuualue: taloushallinto, riskienhallinta, compliance, hallintoelinten sihteeri

Keskeinen työkokemus: Myyntijohtaja Kokkolan Osuuspankki 2003-2011, Kokkolan Osuuspankki Evijärven aluejohtaja 1994-2002, Kärämäen Osuuspankki toimitusjohtaja 1992-94

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Kokkolan OP-Kiinteistökeskus Oy:n hallituksen jäsen 2003-

Haakana Jaana s. 1965, kauppatieteiden yo. Pankinjohtaja, johtoryhmän jäsen 2011-

Vastuualue: henkilöasiakasliiketoiminnot, asiakkuudet, vakuutusmyynti, myynnin johto

Keskeinen työkokemus: Asiakkuusjohtaja Yrityspankki Kokkolan Osuuspankki 2008-2011

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Kokkolan OP-Kiinteistökeskus Oy:n hallituksen jäsen 2011 -

Nylund Kaj s. 1959, oik.kand. Pankinjohtaja, johtoryhmän jäsen 2011-

Vastuualue: yritys- ja yhteisöasiakaspalvelut, alueellinen yritys pankki, aluekonttorit

Keskeinen työkokemus: Alueellisen Yrityspankin vetäjä ja aluekonttoreiden esimies 2011 -, Yrityspankkitoiminnan vetäjä 2003 - 2010, Yrityspankin asiakasvastaava rahoituspäällikkö 1994 - 2002.

Keskeiset samanaikaiset luottamustehtävät: Kokkolan OP-Kiinteistökeskuksen Oy:n hallituksen jäsen 2011 - 2015

Tilintarkastajat

Varsinainen tilintarkastaja **KPMG Oy Ab**, päävastuullinen tilintarkastaja JHTT, KHT **Elina Pesonen**.

Muu tarkastustoiminta

OP Osuuskunnan sisäisen tarkastuksen tarkastajat Risto Kleimola (raportti 7.5.2015) ja tarkastaja Anu Kaipainen (raportti 18.12.2015) suorittivat Kokkolan Osuuspankin tarkastusta. Kokkolan Osuuspankin sisäisenä tarkastajana on toiminut Toini Korpi.

Tulevaisuuden näkymät

Maailmantalous kasvaa edelleen pitkäaikaista keskiarvoa hitaammin. Euroalueella talouden kohtuullinen kasvu jatkuu. Euribor-korot jäävät hieman vuoden 2015 loppua matalammiksi. Kotitalouksien kulutus ja investointien pristäminen pitävät yllä pientä talouskasvua Suomessa.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Ylivieskan Osuuspankki sulautui 31.12.2015 Kokkolan Osuuspankkiin. Ylivieskan Osuuspankki ei maksa osuusmaksulle ja lisäosuuksille korkoa lopputilitysten perusteella, koska pankin toiminta päättyy. Pankin varat ja velat fuusioidaan Kokkolan Osuuspankkiin, yhdistetty pankki jatkaa toimintaansa Keski-Pohjanmaan Osuuspankkina.

Kokkolan Osuuspankin jakokelpoinen ylijäämä oli 27.602.582,49 euroa, josta tilikauden ylijäämä oli 8.359.516,90 euroa.

Ylivieskan ja Kokkolan Osuuspankkien yhteenlaskettu jakokelpoinen ylijäämä oli 40.887.569,33 euroa, josta tilikauden ylijäämä oli 10.752.397,03 euroa.

Keski-Pohjanmaan Osuuspankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksukyky on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

Hallitus tulee esittämään, että Ylivieskan Osuuspankin ja Kokkolan Osuuspankin yhdistellyn taseen 31.12.2015 perusteella Tuotto-osuuksille maksetaan korkoa tavoitteen mukaisesti 3,25 % 1.108.912,59 euroa ja lisäosuuksille maksetaan korkoa 1 % 23.330,06 euroa, eli yhteensä 1.132.242,65 euroa. Jäsenosuusmaksulle ei makseta korkoa. Koron maksun jälkeen jäljelle jäävä määrä jätetään edellisiltä tilikausilta kertyneiden voittovarojen tilille.

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Korkotuotot	11 587 637,02	12 910 386,45
Korkokulut	4 955 853,25	5 739 892,73
KORKOKATE	6 631 783,77	7 170 493,72
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	4 932 637,21	1 303 368,93
Muista yrityksistä	4 932 637,21	1 303 368,93
Palkkiotuotot	5 461 785,72	5 166 639,78
Palkkiokulut	522 815,10	471 582,68
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	21 808,68	39 914,30
Arvopaperikaupan nettotuotot	-6 309,19	24 050,33
Valuuttatoiminnan nettotuotot	28 117,87	15 863,97
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2 272 547,05	1 801 964,39
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	195 802,43	148 840,63
Liiketoiminnan muut tuotot	236 066,60	239 997,34
Hallintokulut	7 731 043,72	7 484 279,30
Henkilöstökulut	4 610 817,17	4 563 093,97
Palkat ja palkkiot	3 850 388,62	3 790 942,42
Henkilösivukulut	760 428,55	772 151,55
Eläkekulut	575 721,88	572 442,55
Muut henkilösivukulut	184 706,67	199 709,00
Muut hallintokulut	3 120 226,55	2 921 185,33
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	276 138,49	306 150,87
Liiketoiminnan muut kulut	1 071 165,18	1 940 073,37
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	1 295 609,78	710 885,26
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	8 855 659,19	4 958 247,61
Tilinpäätössiirrot	-367 354,60	-842 185,86
Tuloverot	863 496,89	966 025,71
Tilikauden verot	781 806,92	995 213,78
Aikaisempien tilikausien verot	76,68	25 335,12
Laskennallinen vero	81 613,29	-54 523,19
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	8 359 516,90	4 834 407,76
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	8 359 516,90	4 834 407,76

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Käteiset varat	1 470 377,31	1 378 579,17
Saamiset luottolaitoksilta	106 329 591,15	101 915 794,64
Vaadittaessa maksettavat	14 890 097,53	20 631 197,57
Muut	91 439 493,62	81 284 597,07
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	557 663 483,70	538 162 914,22
Muut	557 663 483,70	538 162 914,22
Saamistodistukset	0,00	5 828 114,58
Muilta	0,00	5 828 114,58
Osakkeet ja osuudet	67 479 630,86	52 162 946,22
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	213 651,14	213 651,14
Johdannaissopimukset	2 883 113,98	3 228 592,13
Aineettomat hyödykkeet	3 768,00	4 795,00
Aineelliset hyödykkeet	10 229 903,33	9 081 609,37
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	2 801 005,09	2 837 189,09
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	6 645 569,39	6 008 984,43
Muut aineelliset hyödykkeet	783 328,85	235 435,85
Muut varat	795 933,33	724 499,21
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	1 960 590,24	2 010 520,42
VASTAAVAA YHTEENSÄ	749 030 043,04	714 712 076,10
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	199 006 456,05	171 007 331,34
Luottolaitoksille	199 006 456,05	171 007 331,34
Vaadittaessa maksettavat	6 456,05	7 331,34
Muut	199 000 000,00	171 000 000,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	455 419 922,48	467 192 663,07
Talletukset	454 517 380,87	465 998 887,29
Vaadittaessa maksettavat	419 530 828,18	415 661 963,71
Muut	34 986 552,69	50 336 923,58
Muut velat	902 541,61	1 193 775,78
Vaadittaessa maksettavat	0,08	0,10
Muut	902 541,53	1 193 775,68
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 182 293,86	1 508 883,07
Muut velat	1 589 511,33	1 394 091,31
Muut velat	1 381 333,33	1 209 214,31
Pakolliset varaukset	208 178,00	184 877,00
Siirtovelat ja saadut ennakot	4 223 053,66	4 253 050,95
Laskennalliset verovelat	182 509,39	129 114,24
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	661 603 746,77	645 485 133,98
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	22 440 864,45	22 808 219,05
Poistoero	3 625,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	22 437 239,45	22 808 219,05
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	31 614 280,00	20 981 264,09
Jäsenosuudet	2 049 000,00	1 991 184,09
Lisäosuudet	1 149 080,00	2 466 380,00
Tuotto-osuudet	28 416 200,00	16 523 700,00
Muut sidotut rahastot	5 760 369,33	5 873 241,93
Vararahasto	4 504 079,26	4 504 079,26
Käyvän arvon rahasto	1 256 290,07	1 369 162,67
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	19 251 265,59	14 729 809,29
Tilikauden voitto (tappio)	8 359 516,90	4 834 407,76
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	64 985 431,82	46 418 723,07
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	749 030 043,04	714 712 076,10
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	3 027 735,25	2 752 969,46
Takaukset ja pantit	3 027 735,25	2 752 969,46
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	24 845 001,90	25 255 006,06
Muut	24 845 001,90	25 255 006,06
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET YHTEENSÄ	27 872 737,15	28 007 975,52

LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- 1 Korkotuotot
- 2 Korkokulut
- 3 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 5 Palkkiotuotot ja -kulut
- 6 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- 7 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- 8 Suojauslaskennan nettotulos
- 9 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 10 Liiketoiminnan muut tuotot
- 11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 12 Liiketoiminnan muut kulut
- 13 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista
- 14 Tuloverot
- 15 Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut

Tasetta koskevat liitetiedot

- 16 Saamiset luottolaitoksilta
- 17 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 18 Leasingkohteet
- 19 Saamistodistukset
- 20 Osakkeet ja osuudet
- 21 Johdannaissopimukset
- 22 Aineettomat hyödykkeet
- 23 Aineelliset hyödykkeet
- 24 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 25 Muut varat
- 26 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 27 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 28 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 29 Muut velat
- 30 Pakolliset varaukset
- 31 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 32 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 33 Oma pääoma
- 34 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 35 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015
- 36a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015
- 36b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

Muut liitetiedot

- 37 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015
- 38 Eläkevastuut
- 39 Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut
- 40 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 41 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 42 Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
- 43 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015
- 44 Notariaattitoiminta
- 45 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015
- 46 Pitkäaikaissäätämispalvelu

1. Korkotuotot

Saamisista luottolaitoksilta
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Saamistodistuksista
Johdannaissopimuksista
josta rahavirran suojaus
Muut korkotuotot
Yhteensä
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot

2015	2014
1 330 883,70	1 775 023,35
10 139 796,39	10 615 964,07
14 951,99	546 557,41
100 778,88	-27 569,74
452 352,10	306 451,43
1 226,06	411,36
11 587 637,02	12 910 386,45
29 532,31	-22 591,97

2. Korkokulut

Veloista luottolaitoksille
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
Muut korkokulut
Yhteensä

2015	2014
3 594 610,52	3 966 241,10
1 361 133,80	1 773 614,02
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
108,93	37,61
4 955 853,25	5 739 892,73

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

Vuokratuotot
Suunnitelman mukaiset poistot
Arvonalentumiset
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)
Palkkiotuotot
Muut tuotot
Muut kulut
Yhteensä

2015	2014
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00

4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
Myytavissä olevista
Samaan konserniin kuuluville yrityksiltä
Omistusyhteisyrityksiltä
Yhteensä

2015	2014
0,00	0,00
4 932 637,21	1 303 368,93
0,00	0,00
0,00	0,00
4 932 637,21	1 303 368,93

5. Palkkiotuotot ja -kulut**Palkkiotuotot**

Luotonannosta
Talletuksista
Maksuliikenteestä
Rahastoista
OmaisuuDENhoidosta
Lainopillisista tehtävistä
Arvopaperinvälityksestä
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta
Vakuutusten välityksestä
Takauksista
Muut
Yhteensä

2015	2014
1 858 938,30	1 905 391,63
51 985,78	55 676,69
1 770 601,80	1 706 591,88
317 117,45	268 787,57
921 468,61	794 908,63
257 191,37	282 376,76
133 415,08	127 788,08
16 785,24	6 340,41
1 494 557,43	1 436 262,98
83 847,12	70 438,70
-1 444 122,46	-1 487 923,55
5 461 785,72	5 166 639,78

Palkkiokulut

Maksetut toimitusmaksut
Muut
Yhteensä

2015	2014
459 218,36	410 552,66
63 596,74	61 030,02
522 815,10	471 582,68

6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot**Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tappiot**

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muut
Yhteensä

2015	2014
7 860,00	6 440,00
-0,39	-352,33
0,00	0,00
7 859,61	6 087,67

Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muista
Yhteensä

0,00	0,00
-0,10	0,03
0,00	0,00
-0,10	0,03

Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä

7 859,51	6 087,70
-----------------	-----------------

Johdannaisten nettotuotot

-14 168,70	544,72
-------------------	---------------

Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista

0,00	17 417,91
-------------	------------------

Valuuttatoiminnan nettotuotot

28 117,87	15 863,97
------------------	------------------

Kaikki yhteensä

21 808,68	39 914,30
------------------	------------------

7. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot**Saamistodistuksista**

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvon alentumistappiot ja niiden peruutukset
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

2015	2014
0,00	-34 023,52
0,00	0,00
0,00	38 017,34
0,00	3 993,82

Osakkeista ja osuuksista

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvon alentumistappiot
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

2 272 547,05	2 507,12
0,00	-55 378,85
0,00	1 850 842,30
2 272 547,05	1 797 970,57

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä

2 272 547,05	1 801 964,39
---------------------	---------------------

8. Suojauslaskennan nettotulos

Suojausinstrumenttien nettotulos
Suojauskohteiden nettotulos
Yhteensä

2015	2014
108 075,23	-7 886,87
-108 075,23	7 886,87
0,00	0,00

9. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokra- ja osinkotuotot
Muut tuotot
Myyntivoitot
Vuokrakulut
Suunnitelman mukaiset poistot
Myyntitappiot
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset
Muut kulut
Yhteensä

2015	2014
440 450,47	433 367,90
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
-45 400,55	-43 719,00
0,00	0,00
0,00	0,00
-199 247,49	-240 808,27
195 802,43	148 840,63

10. Liiketoiminnan muut tuotot

	2015	2014
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	84 448,10	84 234,90
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	4 216,00	0,00
Fuusiovoitot	0,00	0,00
Muut	147 402,50	155 762,44
Yhteensä	236 066,60	239 997,34

11. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2015	2014
Suunnitelman mukaiset poistot	276 138,49	306 150,87
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Yhteensä	276 138,49	306 150,87

12. Liiketoiminnan muut kulut

	2015	2014
Vuokratulot	65 474,50	58 348,69
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	396 468,93	455 184,12
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00
Fuusiotappiot	0,00	0,00
Muut	609 221,75	1 426 540,56
Yhteensä	1 071 165,18	1 940 073,37

13. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

2015

	Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 358 453,80	-324 036,53	-737 391,72	1 297 025,55
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0,00	-100,56	-1 315,21	-1 415,77
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	2 358 453,80	-324 137,09	-738 706,93	1 295 609,78
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot				
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteisyrittösoakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot yhteensä	2 358 453,80	-324 137,09	-738 706,93	1 295 609,78

14. Tuloverot

Varsinaisesta toiminnasta ja muusta toiminnasta johtuvat tilikauden tuloverot

	2015	2014
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	781 883,60	1 020 548,90
Tuloverot muusta kuin varsinaisesta toiminnasta		
Tuloverot yhteensä	781 883,60	1 020 548,90

15. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut**Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot**

2015	2014
0,00	0,00

Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut

2015	2014
0,00	0,00

16. Saamiset luottolaitoksilta**Vaadittaessa maksettavat**

Talletukset
Muut
Yhteensä

	31.12.2015	31.12.2014
Talletukset	14 890 097,53	20 631 197,57
Muut	0,00	0,00
Yhteensä	14 890 097,53	20 631 197,57
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Keskuspankeilta	0,00	0,00
Luottolaitoksilta		
Talletukset	91 439 493,62	81 284 597,07
Muut	0,00	0,00
Yhteensä	91 439 493,62	81 284 597,07
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	106 329 591,15	101 915 794,64
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00

17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä**Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain**

Yritykset
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
Julkisyhteisöt
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
Kotitaloudet
Ulkomaat
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset
Yhteensä
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset

	31.12.2015	31.12.2014
Yritykset	111 042 781,96	110 623 024,75
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	5 091 794,44	5 118 379,25
Julkisyhteisöt	3 000 000,00	3 500 000,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2 165 024,25	3 047 805,50
Kotitaloudet	436 752 918,18	416 598 411,68
Ulkomaat	18 973,17	7 438,43
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-408 008,30	-732 145,39
Yhteensä	557 663 483,70	538 162 914,22
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00

Tase-erään sisältyy luottoja euroa, joille ei tulouteta korkoa.

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumiset

Arvonalentumiset tilikauden alussa
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen
Arvonalentumiset tilikauden lopussa

	2015	2014
Arvonalentumiset tilikauden alussa	3 065 253,68	2 482 535,62
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	2 320 038,11	1 127 536,69
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-324 137,09	88 925,99
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset	-687 045,91	-464 334,04
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-209 723,57	-169 410,58
Arvonalentumiset tilikauden lopussa	4 164 385,22	3 065 253,68

18. Leasingkohteet

Ennakkomaksut
Koneet ja kalusto
Kiinteä omaisuus ja rakennukset
Muu omaisuus
Yhteensä

	31.12.2015	31.12.2014
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	0,00	0,00
Muu omaisuus	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

19. Saamistodistukset**Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2015**

	Keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etuoikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2015

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00
Myytävisissä olevat	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2015

	31.12.2015		31.12.2014	
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Yhteensä
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävisissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	0,00	0,00	0,00	5 828 114,58
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävisissä olevat	0,00	0,00	0,00	5 828 114,58
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	5 828 114,58
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	5 828 114,58

Taseeseen sisältyy saamistodistuksia

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

20. Osakkeet ja osuudet

31.12.2015

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	67 479 630,86	67 479 630,86	0,00
Omistusyhteisyriyosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryriyosakkeet	0,00	213 651,14	213 651,14	0,00
Yhteensä	0,00	67 693 282,00	67 693 282,00	0,00

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista luottolaitoksissa
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	67 479 630,86	67 479 630,86	0,00
Omistusyhteisyriyosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryriyosakkeet	0,00	213 651,14	213 651,14	0,00
Yhteensä	0,00	67 693 282,00	67 693 282,00	0,00

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon.

Osakkeet ja osuudet sektoreittain

Yritykset ja asuntoyhteisöt	504 921,95
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	67 188 360,05
Julkisyhteisöt	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00
Kotitaloudet	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00
Yhteensä	67 693 282,00

31.12.2015 31.12.2014

	31.12.2015	31.12.2014
Yritykset ja asuntoyhteisöt	504 921,95	504 921,95
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	67 188 360,05	51 871 675,41
Julkisyhteisöt	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00	0,00
Yhteensä	67 693 282,00	52 376 597,36

21. Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2015

Nimellisarvot	Käyvät arvot	
	Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	64 323 148,55	34 856,59
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00
Asetetut		
Koronvaihtosopimukset	63 896 966,44	34 856,59
joista rahavirran suojaus	47 000 000,00	34 856,59
Muut swap -sopimukset	426 182,11	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset		
Osakejohdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Muut johdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Johdannaiset yhteensä	1 735 676,71	34 856,59

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	19 196 304,29	35 126 844,26	10 000 000,00	0,00	64 323 148,55
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	18 896 966,44	35 000 000,00	10 000 000,00	0,00	63 896 966,44
Muut swap -sopimukset	299 337,85	126 844,26	0,00	0,00	426 182,11
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	18 374 957,69	0,00	1 147 437,27
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	18 374 957,69	0,00	1 147 437,27
Ostetut	18 374 957,69	0,00	1 147 437,27
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	1 147 437,27

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	3 642 700,17	2 162 812,05	8 963 713,85	3 605 731,62	18 374 957,69
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	3 642 700,17	2 162 812,05	8 963 713,85	3 605 731,62	18 374 957,69
Ostetut	3 642 700,17	2 162 812,05	8 963 713,85	3 605 731,62	18 374 957,69
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	58 194 678,58	1 720 297,47	528,41
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	57 768 496,47	1 718 956,65	0,00
josta rahavirran suojaus	45 000 000,00	1 697 386,76	0,00
Muut swap -sopimukset	426 182,11	1 340,82	528,41
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		1 720 297,47	528,41

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	12 768 496,47	33 426 182,11	12 000 000,00	0,00	58 194 678,58
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	12 768 496,47	33 000 000,00	12 000 000,00	0,00	57 768 496,47
Muut swap -sopimukset	0,00	426 182,11	0,00	0,00	426 182,11
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	22 597 850,39	0,00	1 508 354,66
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	22 597 850,39	0,00	1 508 354,66
Ostetut	22 597 850,39	0,00	1 508 354,66
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	1 508 354,66

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	436 238,85	8 614 683,24	9 754 917,90	3 792 010,40	22 597 850,39
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	436 238,85	8 614 683,24	9 754 917,90	3 792 010,40	22 597 850,39
Ostetut	436 238,85	8 614 683,24	9 754 917,90	3 792 010,40	22 597 850,39
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisien sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisien sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisien sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.

Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaisopimuksissa vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

22. Aineettomat hyödykkeet

	31.12.2015	31.12.2014
ATK-menot	0,00	0,00
Muut kehittämismenot	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	3 768,00	4 795,00
Yhteensä	3 768,00	4 795,00

23. Aineelliset hyödykkeet

31.12.2015

Kiinteistöomistukset	Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
		Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet	210 903,78	93 304,07	95 000,00
Rakennukset	2 721 472,28	0,00	0,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	3 713 193,33	2 707 701,02	3 743 645,00
Yhteensä	6 645 569,39	2 801 005,09	3 838 645,00

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena on käytetty riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko johdon omiin arvioihin tai tuottoarvomenetelmään, jona käytetään suoran pääomituksen arviointimenetelmää perustuen kohteen nettotuottoon ja markkinatuottovaatimuksiin huomioiden kohteen sijainti, kunto ja käyttötarkoitus. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo on määritetty pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo on määritetty pääasiassa kauppahintamenetelmällä.

24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

	Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus- kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	12 110,55	3 749 503,10	6 944 534,08	1 608 227,46
+ lisäykset tilikautena	0,00	9 216,55	840 252,58	623 119,87
- vähennykset tilikautena	0,00	0,00	-326 189,17	-911 002,85
+/- siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-1 027,00	-45 400,55	-199 884,62	-75 226,87
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00	0,00
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,00	0,00	322 406,17	911 002,85
- kertyneet poistot tilikauden alussa	-7 315,55	-193 959,35	-1 193 993,84	-1 372 791,61
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	0,00	-795 219,40	-147 968,53	0,00
+ kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa	0,00	76 864,74	406 412,72	0,00
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00	0,00
= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	3 768,00	2 801 005,09	6 645 569,39	783 328,85

25. Muut varat

	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden myyntisaamiset	0,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	5 073,22	13 498,05
Muut	790 860,11	711 001,16
Yhteensä	795 933,33	724 499,21

26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	31.12.2015	31.12.2014
Korot		
Korkosaamiset	1 921 245,68	1 912 723,54
Maksetut korkoennakot	0,00	0,00
Yhteensä	1 921 245,68	1 912 723,54
Muut		
Muut maksetut ennakkomaksut	14 468,14	66 922,60
Muut siirtosaamiset	24 876,42	30 874,28
Yhteensä	39 344,56	97 796,88
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	1 960 590,24	2 010 520,42

27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2015	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	132 750,09	1 186,96	131 563,13
Muista väliaikaisista eroista	0,00	314 072,52	-314 072,52
Yhteensä	132 750,09	315 259,48	-182 509,39

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksista kirjatuista laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

Arvonkorotukset 31.12.2015

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonorotuksia	483 277,46
Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonorotuksen kohteet myytäisiin, arvonorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi	96 655,49

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
Poistoero	3 625,00	725,00	2 900,00
Vapaaehtoiset varaukset	22 437 239,45	4 487 447,89	17 949 791,56
Yhteensä	22 440 864,45	4 488 172,89	17 952 691,56

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Kirjanpitoarvo 31.12.2015	Nimellisarvo 31.12.2015	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Nimellisarvo 31.12.2014
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

29. Muut velat

	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden ostovelat	0,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	502 714,94	71 220,74
Muut	878 618,39	1 137 993,57
Yhteensä	1 381 333,33	1 209 214,31

30. Pakolliset varaukset

31.12.2015

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					184 877,00	184 877,00
+ varausten lisäys					23 301,00	23 301,00
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset						0,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	208 178,00	208 178,00

31. Siirtovelat ja saadut ennakot**Korot**

	31.12.2015	31.12.2014
Korkovelat	1 279 080,67	1 453 854,90
Saadut korkoennakot	9 089,39	4 708,54
Yhteensä	1 288 170,06	1 458 563,44

Muut

Muut saadut ennakkomaksut	11 405,10	11 999,31
Muut siirtovelat	2 923 478,50	2 782 488,20
Yhteensä	2 934 883,60	2 794 487,51

Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä**4 223 053,66**   **4 253 050,95****32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla****Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

	31.12.2015
Pääomalainat	0,00
Muut	0,00
Yhteensä	0,00

Yksittäiset velat, jotka ylittävät 10 prosenttia huonommalla etuoikeudella olevien velkojen yhteismäärästä

31.12.2015

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Valuutta	Korko %	Lainan eräpäivä
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia ennenaikaista takaisinmaksua.

33. Oma pääoma

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	46 418 723,07	19 369 637,64	-802 928,89	0,00	64 985 431,82
Osuuspääoma	20 981 264,09	10 984 715,91	-351 700,00	0,00	31 614 280,00
Jäsenosuudet	1 991 184,09	99 515,91	-41 700,00	0,00	2 049 000,00
Tuotto-osuudet	16 523 700,00	10 885 200,00	0,00	1 007 300,00	28 416 200,00
Lisäosuudet	2 466 380,00	0,00	-310 000,00	-1 007 300,00	1 149 080,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	5 873 241,93	25 404,83	-138 277,43	0,00	5 760 369,33
Vararahasto	4 504 079,26				4 504 079,26
Käyvän arvon rahasto	1 369 162,67	25 404,83	-138 277,43		1 256 290,07
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	0,00				0,00
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	19 564 217,05		-312 951,46		19 251 265,59
Tilikauden voitto tai tappio		8 359 516,90	0,00		8 359 516,90

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	11 253,26	0,00	6 141,00	5 112,26	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	1 357 909,41	25 404,83	127 024,17	0,00	1 256 290,07
Rahavirran suojaus	1 697 386,76	0,00	127 024,17	0,00	1 570 362,59
laskennalliset verot	-339 477,35	25 404,83	0,00		-314 072,52
Yhteensä	1 369 162,67	25 404,83	133 165,17	5 112,26	1 256 290,07

34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät

Oma pääoma 31.12.2015

Sidottu oma pääoma

37 374 649,33

Vapaa oma pääoma

27 610 782,49

Oma pääoma yhteensä

64 985 431,82

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2015

Vapaa oma pääoma

27 610 782,49

- muut jakokelvottomat erät

8 200,00

Voitonjakokelpoiset varat

27 602 582,49

35. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015

Jäljellä oleva juoksuaika

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis-

todistukset

Saamiset luottolaitoksilta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Saamistodistukset

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	52 329 591,15	25 000 000,00	29 000 000,00	0,00	0,00
	23 339 410,01	44 715 945,29	182 976 135,23	144 630 695,59	162 001 297,58
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	103 006 456,05	23 000 000,00	73 000 000,00	0,00	0,00
	428 348 997,83	21 161 581,63	2 242 103,04	1 037 180,37	2 630 059,61
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

36a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	105 210 725,74	1 118 865,41
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	557 663 483,70	0,00
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	2 883 113,98	0,00
Muu omaisuus	82 058 747,73	95 106,48
Velat luottolaitoksille	199 006 456,05	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	454 748 175,82	671 746,66
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 182 293,86	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Muut velat	5 995 074,38	0,00

36b. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat		
Käteiset varat	1 470 377,31	1 470 377,31
Saamiset luottolaitoksilta	106 329 591,15	106 329 591,15
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	557 663 483,70	557 663 483,70
Saamistodistukset	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	67 479 630,86	67 479 630,86
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	213 651,14	213 651,14
Johdannaissopimukset	2 883 113,98	2 883 113,98
Yhteensä	736 039 848,14	736 039 848,14
Rahoitusvelat		
Velat luottolaitoksille	199 006 456,05	199 006 456,05
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	455 419 922,48	455 419 922,48
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 182 293,86	1 182 293,86
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Yhteensä	655 608 672,39	655 608 672,39

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset				0,00
Osakkeet ja osuudet				0,00
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)		1 735 676,71		1 735 676,71
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)		1 182 293,86		1 182 293,86

37. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015

	Pantit	Kiinnitykset	Muut Vakuudet	Yhteensä
Omien velkojen puolesta annetut vakuudet				
Velat luottolaitoksille	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Huonommalla etuoikeudella olevat velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniyhtiön puolesta annetut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut	0,00	0,00	0,00	0,00
joista lähimpiin kuuluvalla johdolle	0,00	0,00	0,00	0,00
Annetut vakuudet yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

38. Eläkevastuut

Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta

31.12.2015

	0,00
	0,00

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta.

39. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut

Yhden vuoden kuluessa maksettavat
Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat
Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat
Yhteensä

31.12.2015

	15 830,20
	6 110,91
	0,00
Yhteensä	21 941,11

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot

40. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri-tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2015	0,00	0,00	27 872 737,15	27 872 737,15
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,00	0,00	3 027 735,25	3 027 735,25
Takaukset ja pantit	0,00	0,00	3 027 735,25	3 027 735,25
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,00	0,00	24 845 001,90	24 845 001,90
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	24 845 001,90	24 845 001,90
joista luottolupaukset	0,00	0,00	24 845 001,90	24 845 001,90

41. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

Pankki on velvollinen tarkistamaan vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään alv-vähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee kymmenen vuoden tarkistusjakson aikana. Viimeiset tarkistusvuodet ovat 2017-2024 kiinteistöinvestoinnin valmistusajankohdasta riippuen

31.12.2015

	35 016,79
	0,00
	0,00
Yhteensä	35 016,79

42. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2015

Vakinainen kokoaikainen henkilöstö
 Vakinainen osa-aikainen henkilöstö
 Määräaikainen henkilöstö

Yhteensä

Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
86	1
0	0
5	1
91	2

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2015

Hallintoneuvoston jäsenet
 Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
 josta toimitusjohtaja Kimmo Peurannolle maksetut palkat ja palkkiot
 sekä luontoisedut

Palkat ja palkkiot
15 680,00
450 546,00
241 246,00
16 200,00

Osuuskunnan kokouksen/edustajiston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 625 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 0 euroa kuukaudessa ja muille jäsenille 0 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille maksetaan kokouspalkkiota 280 euroa kokoukselta.

Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 700 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 0 euroa kuukaudessa ja muille jäsenille 0 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille maksetaan kokouspalkkiota 420 euroa kokoukselta. Pankin toimitusjohtajalle maksetaan hallitus-työskentelystä kokouspalkkio 420 euroa.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 63 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle irtisanomisan palkan lisäksi suoritetaan korvauksena 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Kokkolan Op liittyi OP-Henkilöstörahaan vuonna 2005.

OP-Henkilöstörahaan maksettava voittopalkkioerä vuonna 2015 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle:

OP Ryhmän tulos ennen veroja ja OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1), molemmat painoilla 30% sekä keskittäjäasiakkaiden määrän muutos painolla 40 %.

Henkilöstörahaan tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2015 on noin 5,3 % rahaston jäsenten palkkasummasta.

Vuonna 2015 kirjattiin palkkioita yhteensä 184.299,74 euroa

Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2015

Tilintarkastuksesta
 Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiantot
 Veroneuvonta
 Muut palvelut
Yhteensä

Tilintarkastus-palkkiot
18 837,40
0,00
0,00
553,68
19 391,08

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2015

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	1 710 182,74	0,00	86 524,48	1 623 658,26	159 781,07
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1 190 824,77	0,00	294 549,46	896 275,31	22 033,36
Yhteensä	2 901 007,51	0,00	381 073,94	2 519 933,57	181 814,43

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

Eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

Aikaisemmin toimielimiin kuuluneiden henkilöiden eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00

Lähipiiri

	Omistus	Hallinto- henkilöt	Osakkuus- yritys	Muut
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä 31.12.	0,00	2 682 514,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamistodistukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.	0,00	96 968,44	0,00	0,00

Osuuspankin lähipiiriin kuuluvat pankin hallintoneuvoston jäsenet, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä näiden aviopuoliset tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset. Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitolaisissa tarkoitettu määräysvalta.

Lisäksi lähipiiriin kuuluu se, jolla omistuksen nojalla on vähintään 20 prosenttia osuuspankin osuuksista tai omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vastaava omistus tai äänivalta pankin konserniin kuuluvassa yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen. Näiden yritysten edellisessä kappaleessa mainitut vastaavat henkilöt kuuluvat samoin lähipiiriin.

Lähipiiriin kuuluu myös osuuspankin konsernitilinpäätökseen yhdistelty osakkuusyhtiö.

Osuuspankin kanssa yhteisen määräysvallan alaiset yhteisöt kuuluvat myös osuuspankin lähipiiriin (sisaryitykset).

43. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytäryritykset				
Yrityksen nimi:	Ki Oy Arvonkulma	54,30 %	1 392 821,54	8 367,08
Kotipaikka:	Kälviä			
Yrityksen nimi:	Ki Oy Kokkolan Maxim	100,00 %	3 021 875,33	9,06
Kotipaikka:	Kokkola			
Yrityksen nimi:	Ki Oy Kokkolan Wanha Maxim	100,00 %	512 641,72	1,37
Kotipaikka:	Kokkola			
Yrityksen nimi:	Kokkolan Kassatalo Oy	66,60 %	4 057 135,72	-16 745,54
Kotipaikka:	Kokkola			
Yrityksen nimi:	Lohtajan Hollihaka Koy	61,60 %	671 743,93	9 370,45
Kotipaikka:	Lohtaja			
Yrityksen nimi:	Kokkolan OP-Kiinteistökeskus Oy	100,00 %	245 250,42	36 584,79
Kotipaikka:	Kokkola			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Omistusyhteisyritykset				
Yrityksen nimi:	Ki Oy Evijärven Liikekeskus	45,00 %	1 605 112,93	4,15
Kotipaikka:	Evijärvi			
Yrityksen nimi:	Ki Oy Teerijärven Pankkitalo	31,10 %		
Kotipaikka:	Teerijärvi			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				

44. Notariaattitoiminta

Osuuspankki tarjoaa arvopaperivälitystä sekä säilytys- ja hoitopalvelua samoin kuin muita asiakkaan omaisuuden hoitoon liittyviä palveluja, kuten lainhuudatus- ja kiinnitysasiat, yhteisöjen perustamiset ja uudelleenjärjestelyt, saatavien perimistehtävät, asiakkaan omaisuuden säilytys, perunkirjoitus- ja pesänselvitystoimet, asiakkaan oikeudellinen neuvonta omaisuuden hoitoon ja varojen sijoittamiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi pankki tarjoaa toimeksiantoon perustuvia omaisuuden hoitoon liittyviä liikeyritysten, kiinteistö- ja asunto-osakeyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien ostoa ja myyntiä, sekä kiinteistöjen ja asuntojen vuokrausta.

45. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015

Jäsenten lukumäärä	19 804
Maksamatta olevat osuusmaksut	800,00
Irtisanotut jäsenosuusmaksut	69 400,00
Irtisanotut lisäosuusmaksut	313 000,00
Irtisanotut tuotto-osuusmaksut	2 980 900,00

Irtisanotun osuuspääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon. Tuotto-osuuksiin ei liity asiakasomistajien oikeuksia eivätkä ne anna äänivaltaa. Vuosille 2015-2016 tavoitellaan tuotto-osuuksille 3,25 %:n korkoa ja maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankkien kansallisessa tilinpäätöksessä omiin pääomiin luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankeilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi. Lisäosuuspääoma palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

46. Pitkäaikaissäätämispalvelu

	31.12.2015
OP-eläkesäästön eläketili	54 553,27
Määräaikais- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset	15 099,21
Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä	69 652,48
Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)	277 153,43
OP-eläkesäästön eläketililtä veloitettut sopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot	1 550,90
Tilikauden aikana säästämistililtä maksetut eläkkeet	0,00

KESKI-POHJANMAAN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Korkotuotot	11 587 637,02	12 910 386,45
Korkokulut	4 955 853,25	5 739 892,73
KORKOKATE	6 631 783,77	7 170 493,72
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	4 932 637,21	1 303 368,93
Muista yrityksistä	4 932 637,21	1 303 368,93
Palkkiotuotot	5 461 785,72	5 166 639,78
Palkkiokulut	522 815,10	471 582,68
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	21 808,68	39 914,30
Arvopaperikaupan nettotuotot	-6 309,19	24 050,33
Valuuttatoiminnan nettotuotot	28 117,87	15 863,97
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2 272 547,05	1 801 964,39
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	195 802,43	148 840,63
Liiketoiminnan muut tuotot	236 066,60	239 997,34
Hallintokulut	7 731 043,72	7 484 279,30
Henkilöstökulut	4 610 817,17	4 563 093,97
Palkat ja palkkiot	3 850 388,62	3 790 942,42
Henkilösivukulut	760 428,55	772 151,55
Eläkekulut	575 721,88	572 442,55
Muut henkilösivukulut	184 706,67	199 709,00
Muut hallintokulut	3 120 226,55	2 921 185,33
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	276 138,49	306 150,87
Liiketoiminnan muut kulut	1 071 165,18	1 940 073,37
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	1 295 609,78	710 885,26
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	8 855 659,19	4 958 247,61
Tilinpäätössiirrot	-367 354,60	-842 185,86
Tuloverot	863 496,89	966 025,71
Tilikauden verot	781 806,92	995 213,78
Aikaisempien tilikausien verot	76,68	25 335,12
Laskennallinen vero	81 613,29	-54 523,19
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	8 359 516,90	4 834 407,76
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	8 359 516,90	4 834 407,76

KESKI-POHJANMAAN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Käteiset varat	1 784 038,38	1 378 579,17
Saamiset luottolaitoksilta	132 183 988,40	101 915 794,64
Vaadittaessa maksettavat	16 543 243,53	20 631 197,57
Muut	115 640 744,87	81 284 597,07
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	787 823 174,49	538 162 914,22
Muut	787 823 174,49	538 162 914,22
Saamistodistukset	2 118 178,50	5 828 114,58
Muilta	2 118 178,50	5 828 114,58
Osakkeet ja osuudet	97 272 283,97	52 162 946,22
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	213 651,14	213 651,14
Johdannaissopimukset	3 307 231,14	3 228 597,13
Aineettomat hyödykkeet	3 768,00	4 795,00
Aineelliset hyödykkeet	12 636 179,94	9 081 609,37
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	3 589 743,05	2 837 189,09
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	8 021 223,33	6 008 984,43
Muut aineelliset hyödykkeet	1 025 213,56	235 435,85
Muut varat	1 394 137,71	724 499,21
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	2 426 151,16	2 010 520,42
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 041 162 782,83	714 712 076,10
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	318 006 878,56	171 007 331,34
Luottolaitoksille	318 006 878,56	171 007 331,34
Vaadittaessa maksettavat	6 878,56	7 331,34
Muut	318 000 000,00	171 000 000,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	589 862 431,37	467 192 663,07
Talletukset	588 641 192,41	465 998 887,29
Vaadittaessa maksettavat	544 844 238,41	415 661 963,71
Muut	43 796 954,00	50 336 923,58
Muut velat	1 221 238,96	1 193 775,78
Vaadittaessa maksettavat	0,34	0,10
Muut	1 221 238,62	1 193 775,68
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 252 357,86	1 508 883,07
Muut velat	1 971 318,87	1 394 091,31
Muut velat	1 655 906,87	1 209 214,31
Pakolliset varaukset	315 412,00	184 877,00
Siirtovelat ja saadut ennakot	6 047 885,05	4 253 050,95
Laskennalliset verovelat	195 311,65	129 114,24
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	917 336 183,36	645 485 133,98
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	31 801 166,02	22 808 219,05
Poistoero	3 625,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	31 797 541,02	22 808 219,05
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	45 030 720,00	20 981 264,09
Jäsenosuudet	2 635 400,00	1 991 184,09
Lisäosuudet	1 336 920,00	2 466 380,00
Tuotto-osuudet	41 058 400,00	16 523 700,00
Muut sidotut rahastot	6 095 844,12	5 873 241,93
Vararahasto	4 504 079,26	4 504 079,26
Käyvän arvon rahasto	1 591 764,86	1 369 162,67
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	32 539 352,43	14 729 809,29
Tilikauden voitto (tappio)	8 359 516,90	4 834 407,76
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	92 025 433,45	46 418 723,07
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 041 162 782,83	714 712 076,10
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	5 978 577,43	2 752 969,46
Takaukset ja pantit	5 978 577,43	2 752 969,46
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	36 097 538,08	25 255 006,06
Muut	36 097 538,08	25 255 006,06
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET YHTEENSÄ	42 076 115,51	28 007 975,52

	2015	2014
Kokkolan Op		
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Kauden voitto	8 359 516,90	4 834 407,76
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	1 432 718,14	-2 174 133,66
LIIKETOIMINNAN VAROJEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)	-40 579 045,80	5 463 449,69
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	-10 154 896,55	31 823 823,27
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-20 951 144,57	6 717 041,11
Leasingkohteet	0,00	0,00
Saamistodistukset	5 829 000,00	-5 263 496,78
Osakkeet ja osuudet	-15 316 684,74	-28 098 648,56
Johdannaisopimukset	0,00	0,00
Sijoituskiinteistöt	36 184,00	0,00
Muut varat	-21 503,94	284 730,65
LIIKETOIMINNAN VELKOJEN LISÄYS (+) TAI VÄHENNYS (-)	16 265 194,48	1 403 715,55
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	27 999 124,71	-25 787 253,70
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-11 777 561,33	27 777 767,25
Johdannaisopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00
Muut velat	43 631,10	-586 798,00
Maksetut tuloverot	-660 091,97	-1 081 070,80
Saadut osingot	4 932 637,21	1 303 368,93
A. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	-14 521 616,28	9 527 439,34
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	0,00	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat	0,00	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	0,00	0,00
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 463 372,45	-56 462,31
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	7 999,00	2 000,00
B. INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	-1 455 373,45	-54 462,31
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	0,00	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	10 984 715,91	10 959 684,09
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-351 700,00	-515 100,00
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-312 951,46	-94 338,51
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset	0,00	0,00
C. RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	10 320 064,45	10 350 245,58
D. VALUUTTAKURSSIEN MUUTOSTEN VAIKUTUS RAHAVAROIHIN	7 623,38	-6,86
RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C+D)	-5 649 301,90	19 823 215,75
RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA	22 009 776,74	2 186 560,99
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	16 360 474,84	22 009 776,74
RAHAVAROJEN MUUTOS	-5 649 301,90	19 823 215,75
		0,00
Saadut korot	11 579 114,88	12 666 864,41
Maksetut korot	5 126 246,63	5 922 660,59
Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Erät joihin ei liity maksutapahtumaa		
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	0,10	-0,03
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-7 623,38	6,86
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	0,00	-1 833 480,79
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	-91 216,11	-492 315,99
Saamisten arvonalentumiset	1 347 320,60	796 787,07
Muut	188 452,93	-647 718,78
	1 436 934,14	-2 176 721,66
<u>Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa</u>		
Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-4 216,00	0,00
Myyntitappiot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	2 588,00
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	0,00
	-4 216,00	2 588,00
Oikaisut yhteensä	1 432 718,14	-2 174 133,66
Rahavarat		
Käteiset varat	1 470 377,31	1 378 579,17
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	14 890 097,53	20 631 197,57
Rahavarat yhteensä	16 360 474,84	22 009 776,74

OSUUSPANKIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1.1 YLEISTÄ

Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

1.2 KESKINÄINEN VASTUU JA OP RYHMÄ

Pankki- ja vakuutustoimintaa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP Ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetuissa laeissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Osuuspankki yhdistellään OP Ryhmän tilinpäätökseen. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP Osuuskunnan ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. OP Osuuskunnalla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP Ryhmälle on määritelty tekninen emoyhtiö. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. OP Ryhmän osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuismaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Jäljennös OP Ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän toimitiloista käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, PL 308, 00101 Helsinki.

1.3 LAATIMISPERUSTA

Osuuspankin tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätöspankkiperäisten noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi. Jäljempänä kuvatut tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat yhteneväiset kaikille OP Osuuskunnan jäsenosuuspankeille. Kuitenkaan jäsenosuuspankilla ei välttämättä ole kaikkia laatimisperiaatteissa lueteltuja eriä.

1.4 OSUUSPANKIN SULAUTUMISEN KÄSITTELY

Tilikauden päättyessä Ylivieskan Osuuspankki sulautui Kokkolan Osuuspankkiin. Sulautuminen merkittiin kaupparekisteriin 31.12.2015. Samassa yhteydessä Kokkolan Osuuspankin nimi muutettiin Keski-Pohjanmaan Osuuspankiksi. Ylivieskan Osuuspankin sulautumishetken varat, velat ja varaukset on yhdistelty vastaanottaneen osuuspankin taseeseen kirjanpitoarvostaan. Sulautumishetken oman pääoman erät - vastaten nettovarojen ja sulautumisvastikkeen erotusta - on merkitty vastaanottaneen osuuspankin sidotun ja vapaan oman pääoman tileille siten, ettei sulautuneen ja vastaanottaneen osuuspankin sulautumista edeltäneiden sidottujen ja vapaiden omien pääomien yhteismäärät jatkuvuusperiaatteen mukaisesti ole muuttuneet sulautumisen seurauksena.

Keski-Pohjanmaan Osuuspankin viralliseen tuloslaskelmaan ei sisälly Ylivieskan Osuuspankin tulosta. Virallinen tase sisältää Ylivieskan Osuuspankin varat, velat ja varaukset 31.12.2015. Ennen sulautumista kertynyt sulautuneen pankin tulos esitetään vastaanottaneen pankin kertyneissä voittovaroissa. Pro forma taseeseen on sisällytetty vain vastaanottaneen pankin tase 31.12.2015.

1.5 RAHOITUSINSTRUMENTIT

1.5.1 Käyvän arvon määrytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään viimeaikaisten toteutuneiden markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

1.5.2 Luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusinstrumentit luokitellaan neljään ryhmään: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat ja -velat on hankittu. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat voivat jakaantua kahteen alaryhmään, jotka ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat.

Rahoitusvarojen kirjaamisperusteena käytetään kaupantekopäivää. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin on lakannut.

Saamisen hankintamenoksi kirjataan käypä arvo, joka pääsääntöisesti on se määrä, joka siitä on hankintahetkellä maksettu. Hankintameno sisällytetään transaktiomenot, jotka kohdistuvat lainoihin ja muihin saamiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen transaktiomenot kirjataan kuluksi hankintahetkellä.

1.5.2.1 Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja –velat

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaissopimukset, paitsi tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt johdannaiset ja takaussopimusjohdannaiset.

1.5.2.2 Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat

Tilinpäätökseen voidaan tietyin edellytyksin merkitä käypään arvoon myös muita tietyt ehdot täyttäviä rahoitusvaroja ja –velkoja, jos päätös näiden erien pysyvistä käypään arvoon merkitsemisestä tehdään tällaista erää ensimmäistä kertaa kirjanpitoon merkittäessä. Osuuspankissa tähän erään voidaan merkitä vain sellainen rahoitusvaroihin kuuluva instrumentti, johon liittyy yksi tai useampi sellainen kytketty johdannainen, joka kirjanpidossa muutoin pitäisi esittää erillään tästä instrumentista ja arvostaa käypään arvoon.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntitulokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot. Osuuspankilla ei ole tähän erään luokiteltuja rahoitusvelkoja.

1.5.2.3 Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä ja jotka on hankittu aikomuksella ja kyvyllä pitää eräpäivään saakka. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset kirjataan alun perin käypään arvoon, johon lisätään transaktiomenot. Myöhemmin ne arvostetaan kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaerä kirjataan arvopaperin kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumista tarkastellaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin lainojen ja saamisten arvonalentumista. Saamistodistuksen arvonalentumisena kirjataan sen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Mikäli on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että eräpäivään pidettäviin rahoitusvaroihin kuuluvan joukkovelkakirjan arvo on alentunut, kirjataan arvonalentumistappio tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.5.2.4 Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka ovat osuuspankin myöntämiä luottoja ja niihin rinnastettavia rahoitussopimuksia sekä noteeraamattomia saamistodistuksia.

Lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoan efektiivisen koron menetelmällä. Jos lainan tai saamisen arvo on tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta alhaisempi kuin jaksotettu hankintameno, arvostetaan se arvonalentumistappiolla vähennettyyn jaksotettuun hankintamenoan.

Lainoista ja muista saamisista kirjataan saamiskohtaisia ja saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia. Arvonalentuminen kirjataan silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti.

Saamisen arvo on alentunut, jos sen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvo – vakuus huomioon otettuna – ovat pienemmät kuin luoton pääoman ja maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Tulostaikuttaisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus on lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Arvon alentumisen arviointiprosessi on kaksivaiheinen. Arvonalentumista arvioidaan saamiskohtaisesti yksittäin merkittävistä lainoista ja saamisista. Jos lainoja ja muita saamisista ei tarkastella saamiskohtaisesti, ne tulevat saamisryhmäkohtaisen arvonalennuslaskennan piiriin. Ryhmäkohtaisena arvonalentumisena kirjataan syntyneet mutta ei vielä raportoidut tappiot, joita ei vielä voida kohdistaa tietyille asiakaslainalle. Ryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin. Mallissa saamiset ryhmitellään luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin. Ryhmäkohtaisen arvonalentuminen lasketaan odotetun tappion perusteella, jonka lisäksi laskennassa huomioidaan vakuuksien diskonttatut nykyarvot. Lisäksi mallissa arvioidaan tappion synnyttävän tapahtuman ajankohtaa ns. havainnointiviiveen avulla.

Jos luoton maksusuunnitelmaa muutetaan, muutoksen syy ja vakavuusaste luokitellaan sisäisellä asteikolla. Osa maksusuunnitelmien muutoksista tehdään asiakassuhteiden hoidon perusteella eivätkä ne johdu asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä. Nämä muutokset eivät vaikuta arvonalentumisen kirjaamiseen. Joissakin tapauksissa asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen annetaan myönnytyksinä lainaehtoihin esim. lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi tai muu luoton uudelleenjärjestely, jolla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja rajoittamaan vastuiden luottoriskiä. Maksusuunnitelman muutokset, jotka johtuvat asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä vaikuttavat yhdessä muiden kriteerien kanssa asiakkaan luottoluokitusta heikentävästi ja siten lisäävät ryhmäkohtaisen arvonalennuksen määrää. Korkeimman vakavuusasteen maksusuunnitelman muutoksella on vaikutus myös luoton ohjautumiseen saamiskohtaisen arvonalentumistestauksen piiriin. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi ja tuloslaskelmassa erään Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista. Arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennettulle määrälle.

Laina poistetaan taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun, tai taseesta poiskirjaamisesta on tehty muutoin erillinen päätös. Taseesta poiskirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan saamisten arvonalentumisten oikaisuksi.

Mikäli on saatu objektiivista näyttöä saamiskohtaisen arvonalentumisen testauksessa aiemmin mukana olleen asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta, arvonalentumisen määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuneet muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

1.5.2.5 Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat muodostuvat pääasiassa saamistodistuksista, pitkäaikaisista osakesijoituksista ja muista toiminnalle välttämättömistä osakkeista ja osuuksista. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenoon, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättynä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon. Silloin kun käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet sekä muut noteeraamattomat osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman Käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot, kun omaisuus erä myydään, saamistodistus eräännyy tai sen arvon on todettu alentuneen. Samaan tuloslaskelman erään kirjataan myös näiden rahoitusvarojen myyntitulokset.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi katsotaan saamistodistusten osalta esimerkiksi liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksen huomattava negatiivinen muutos tai oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintameno.

Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen rahoitusvarojen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

1.5.2.6 Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvelat. Velka merkitään taseeseen arvoon, joka siitä on hankintahetkellä saatu. Velan nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaeä kirjataan velan kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Osuuspankki voi osallistua OP-Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottomalliin, jossa osuuspankki saa rahoitusvelkoihin merkittävän väliluoton OP-Asuntoluottopankki Oyj:ltä kun osuuspankin taseessa olevia asuntovakuudellisia luottoja merkitään OP-Asuntoluottopankki Oyj:n joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi.

1.5.3 Pitkäaikaissäätämissopimukset

Pitkäaikaissäätämislain (PS-lain) mukaisella sidotulla ja verotuetulla eläkesäästämissopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jonka ehtojen mukaan säästövarat ovat nostettavissa vasta, kun säästövaroihin oikeutettu saavuttaa määrätyn iän tai kun muu ehdoissa mainittu säästövaroihin oikeutetun elämäntilanteeseen liittyvä erityinen nostoperuste täyttyy. Säästämistilille talletetut rahat palveluntarjoajan on sijoitettava säästämissopimuksessa tarkemmin määrättyllä tavalla pitkäaikaissäätämisestä annetussa laissa määriteltyihin kohteisiin siltä osin kuin niitä ei ole sovittu jätettäväksi säästämistilille.

Osuuspankit, jotka tarjoavat PS-palveluja, vastaanottavat asiakkaan suorittamat maksut tarkoitusta varten avatulle talletussuojan piiriin kuuluvalla säästämistilille. Jos säästövarat jätetään säästämistilille tai sijoitetaan osuuspankin tarjoamalle muulle talletustilille, merkitään säästövarat pankin taseessa talletusvelkoihin. Jos säästövarat sijoitetaan sopimuksen mukaisesti muihin sijoituskohteisiin, kirjataan sijoitetut varat pois säästämistililtä ja pankki kirjaa ne taseen ulkopuoliseen säästämissopimuskohtaiseen reskontraan.

Säästövarojen sijoittamisesta saadut korot, osingot ja muut tuotot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta ja pääoman takaisinmaksusta kertyvät varat kirjataan taseessa olevalle säästämistilille, jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen. Säästämissopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti säästämistiliä veloittaen.

1.5.4 Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään luovutuksesta huolimatta.

1.5.5 Johdannaissopimukset

Osuuspankki tekee johdannaissopimuksia suojaustarkoituksessa joko taloudellisina suojina tai kirjanpidollisen suojauslaskennan säännöin. Sopimusvastapuolena on aina Pohjola Pankki Oyj. Suojauksessa käytetään korkojohdannaisia.

Johdannaiset kirjataan alun perin käypään arvoon ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Tästä syntyvän voiton tai tappion kirjaaminen riippuu siitä, onko johdannainen määritelty suojaustarkoitukseen ja minkä luonteista erää se suojaa.

Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvomuutokset kirjataan taseen vastaavaa -puolen erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset taseen vastattavaa -puolen erään Johdannaissopimukset. Koronvaihtosopimusten vaihdettavat korot jaksotetaan ajan kulumisen perusteella taseen siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin sekä vastaerät nettona tuloslaskelman korkoihin.

1.5.5.1 Taloudelliset suojat

Taloudellisessa suojaamisessa suojataan tiettyä tase-erää, positiota tai kassavirtaa tulevaisuuden arvomuutoksia vastaan sovellettavan riskienhallintastrategian mukaisesti. Koska suojauksen tehokkuutta ei ole tarkoituksenmukaista todentaa suojauslaskennan säännöillä, suojaustapaa kutsutaan muutoin suojaavaksi. Taloudellisessa suojauksessa johdannaissopimuksen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan arvopaperikaupan nettotuottoihin.

Enimmäis- ja vähimmäiskorkoehdoisten yritysluottojen korkoriski suojataan luottokohtaisesti ostamalla sovitulle korkoputkiehdolle vastakkaismerkkinen johdannaispari. Kytkeytyt johdannaiset ja niitä kattavat korkokatto- ja lattiajohdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Arvostustulokset kirjataan korkoihin.

1.5.5.2 Suojauslaskenta

Suojauslaskenta tarkoittaa tehokkaaksi todennetun suojaussuhteen kirjanpidollista laskentakäytäntöä, jossa suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta.

Osuuspankeilla voi olla suojauslaskennan piirissä sekä rahoitusvaroja että rahoitusvelkoja, kuten lainat ja saamiset –ryhmään sisältyvä yksittäinen luotto tai luottokanta, myytävissä olevien arvostusryhmään kuuluva saamistodistus sekä muiden rahoitusvelkojen yksilöity määräaikaistalletuserä tai liikkeeseen laskettu emissio. Osuuspankit käyttävät korkosuojaukseen sekä perinteisiä koronvaihtosopimuksia että OTC swap-johdannaisia. Vastapuolena on aina Pohjola Pankki Oyj.

Suojaukseen käytettyjen johdannaisten ja suojauksen kohteet yksilöidään suojausta aloitettaessa. Samoin dokumentoidaan suojaussuunnitelma ja suojauksen tavoitteet. Lisäksi jokaisena tilinpäätöspäivänä osoitetaan suojauksen tehokkuus.

1.5.5.3 Käyvän arvon suojauslaskenta

Käyvän arvon suojausta sovelletaan kiinteäkorkoisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseen. Suojaavan johdannaissopimuksen ja suojattavan kohteen korkoriskistä johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan suojauslaskennan nettotuottoihin.

1.5.5.4 Rahavirran suojauslaskenta

Euribor –sidonnaisen luottokannan tulevien korkovirtojen korkomuutosta suojaavat koronvaihtosopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, kuuluvat rahavirran suojauslaskennan piiriin.

. Rahavirran suojauksessa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevaa korkovirtaa vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Koronvaihtosopimuksista jaksotettavat siirtyvät korot kirjataan suoriteperusteisesti. Korkokertymät esitetään taseen siirtosaamisissa tai siirtovelloissa. Molempien vastaerä kirjataan nettona korkokatteen Korkotuotot johdannaissopimuksista –erään. Nettokorko on joko korkotuotto tai korkotuoton oikaisu.

Rahoitusjohdannaisena käytettävät koronvaihtosopimukset arvostetaan käypään arvoon sopimuskohtaisesti. Käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan suoraan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon laskennallisella verovelalla vähennettynä. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmaan.

Suojauslaskenta lopetetaan ennenaikaisesti vain jos suojattavaa lainakantaa ei enää ole.

1.6 TILINPÄÄTÖSERIEN NETOTTAMINEN

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Milloin osuuspankilla on saaminen siltä, jolle pankki itse on velkaa, esitetään saaminen ja velka taseessa erikseen, jollei pankilla ole lakisääteistä oikeutta kuittaamiseen ja jollei pankki aio käyttää oikeuttaan kuittaukseen.

1.7 ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssveja. Ulkomaan rahan määräisten erien muuttamisesta Suomen rahaksi syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

1.8 OSAKKEET JA OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ JA SAMAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteisyhtiöihin sekä samaan konserniin kuuluviin yrityksiin merkitään hankintameno, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintameno, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintameno. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.9 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Kirjanpitolain 5 luvun 5 a §:n mukaiset aineettomaan omaisuuteen kuuluvien vastikkeellisesti hankittujen oikeuksien ja varojen hankintameno aktivoidaan ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Myös mahdollisesti aktivoidut muut pitkävaikutteiset menot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alun perin hankintameno. Jos aineettoman hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.10.1.1 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen, omaisuuden arvonnousujen tai molempien hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat vuokrattavien tilojen hallintaan sekä maksamatta jääneen saamisen sijaan tulevat kiinteistöt. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa vuokrataan ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia pinta-alasta), luokitellaan se sijoituskiinteistöksi. Jos osa tavallisen kiinteistöyhtiön omistamista tiloista on sijoituskäytössä ja oman käytön

osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia kiinteistöyhtiön omistamien tilojen pinta-alasta), luokitellaan osakkeet sijoituskiinteistöiksi.

Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonkorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonkorotusrahastoon. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen peruseräparannukset aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomituksen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja –tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Sijoituskiinteistöksi rakennettavat uudet kiinteistöt (tai kiinteistöyhteisöosakkeet) kirjataan ennen valmistumista IAS 40-standardin mukaisesti keskeneräiseksi käyttöomaisuushyödykkeeksi sijoituskiinteistöjen ryhmään ja otetaan huomioon sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyssä jo ennen valmistumista.

1.10.2 Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määritettäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonkorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonkorotusrahastoon. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen peruseräparannukset aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10.2.1 Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmääritysmenetelmät

Arvonkorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

1.10.2.2 Taseesta pois kirjaaminen

Sijoituskiinteistö tai omassa käytössä oleva kiinteistö kirjataan pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun kiinteistö poistetaan pysyvästi käytöstä eikä sen luovuttamisesta ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä.

1.10.2.3 Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen hankintamenoon ja kirjataan vaikutusaikaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Jos hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä poistoja. Poistojen tekeminen aloitetaan sen jälkeen kun kohde on hankittu tai kun se on valmistunut ja otettu käyttöön.

Taloudelliset vaikutusajat ovat pääsääntöisesti seuraavat:

Rakennukset	30 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	3 – 10 vuotta

1.11 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksin tai muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot. Sijoituskiinteistöjen vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle otettuja hyödykkeitä ei merkitä taseeseen. Vuokrat merkitään kuluksi tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

1.12 PAKOLLISET VARAUKSET

Tuotoista vähennetään velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, kun ne kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, niiden toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä, niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen ja perustuvat lakiin ja sitoumukseen sivullista kohtaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, merkitään se taseen pakollisiin varauksiin enintään sen todennäköiseen määrään. Jos määrä ja toteutumisajankohta on tiedossa, merkitään se siirtovelaksi.

1.13 OMA PÄÄOMA

Osuuspankin omaan pääoman sisältyvät osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset Tuotto-osuuksiin. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä sekä jäsenosuuden että Tuotto-osuuden palauttamisesta. Osuuspankin tilinpäätöksessä omaan pääomaan luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi.

Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua osuuspankin päätöksentekoon. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä jäsenosuuden palauttamisesta. Jäsenosuudelle ei makseta korkoa.

Tuotto-osuudella ei ole äänivaltaa. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä Tuotto-osuuden pääoman ja koron maksusta. Tuotto-osuuksille mahdollisesti maksettava korko on kaikille Tuotto-osuuksille samansuuruinen. Korko kirjataan velaksi ja vähennetään omasta pääomasta, kun päätös maksusta on tehty.

1.14 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Vapaaehtoiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä vapaaehtoisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Vapaaehtoisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa osuuspankin ennakoituja riskejä.

1.15 TYÖSUHDE-ETUUDET

1.15.1 Eläke-etuudet

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan OP- Eläkekassassa ja lisäeläketurva OP- Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

1.15.2 Henkilöstörahasto

Osuuspankki voi kuulua OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.15.3 Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Osuuspankin lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko osuuspankin henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon palkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat osuuspankeissa toimivat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OPn ryhmätasoiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen.

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 – 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 – 2017. OP Osuuskunnan tekemän Pohjolan osakkeiden ostotarjouksen johdosta koko tavoitepalkkio maksetaan rahana palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaisesti.

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 – 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OPn liikkeeseen laskemina debentureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debentuurien

kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 – 2020.

Palkkion arvoa jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Palkkio kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.16 TULOVEROT

Tuloslaskelman tuloverot muodostuvat verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta.

Laskennallinen verovelka lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista.

Laskennallinen verosaaminen lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista, jos on todennäköistä, että vähennyskelpoiset väliaikaiset erot ja verotukselliset tappiot voidaan verotettavan tulon kertymisen ansioista hyödyntää.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyin verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, kirjataan erään liittyvän laskennallisen verovelan tai -saamisen muutos omaan pääomaan.

Tuloverojen jakautuminen varsinaisesta ja muusta toiminnasta johtuviin veroihin esitetään liitetiedoissa.

1.17 TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksullisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Luottojen viivästyskorot tuloutetaan maksuperusteisesti. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

1.18 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimitit ja arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

1.19 VIRANOMAISMAKSUT

Suomen talletussuojajärjestelmää ja sitä koskevaa lainsäädäntöä on muutettu 1.1.2015 alkaen. Vuoteen 2014 asti talletussuojasta on vastannut vanha talletussuojarahasto. Vuoden 2015 alusta talletussuojasta vastaa uusi viranomainen, Rahoitusvakuusvirasto. Rahoitusvakuusviraston tehtävänä on hallinnoida uutta perustettua rahoitusvakuusrahastoa, joka koostuu vakuusmaksuin kartutettavasta kriisintarkkaisu- ja talletussuojamaksuin kartutettavasta talletussuojarahastosta (uusi talletussuojarahasto). Viranomaismaksut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.19.1 Vakausmaksu

Vakausmaksuja kerätään vuonna 2015 siten, että niiden yhteismäärä vastaa 0,1 prosenttia Suomessa 31.7.2015 olevien korvattavien talletusten määrästä. Luottolaitoksilta kerättävät vakausmaksut siirretään edelleen EU:n yhteiseen kriisiratkaisurahastoon, jota hallinnoi EU:n kriisiratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). Vuonna 2015 kutakin pankkia hyvitetään vakausmaksuissa samassa suhteessa kuin se on aiemmin maksanut pankkiveroa (laki väliaikaisesta pankkiverosta oli voimassa 2013-2014). Vakausmaksusta ei tule osuuspankille kuluvaikutusta v. 2015. Vuonna 2014 osuuspankit kirjasiivat pankkiveroa liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.19.2 Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU vaatimukset. Sääntöjensä nojalla vanha talletussuojarahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen talletussuojarahastoon siinä suhteessa kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa. Rahoitusvakausrahasto määrää maksun jokaiselle jäsenpankille mutta laskuttaa sen suoraan vanhalta talletussuojarahastolta. Talletussuojamaksusta ei tule osuuspankille kuluvaikutusta v. 2015.

1.19.3 Rahoitusvakausraston hallintomaksu

Rahoitusvakausraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

1.19.4 Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

1.19.5 Euroopan keskuspankin valvontamaksu

Osana OP Ryhmää osuuspankki on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa. EKP:n valvontamaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella, EKP määrää valvontamaksun OP Ryhmän keskusyhteisölle, joka jakaa sen Ryhmän jäsenpankeille.

LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- 1 Korkotuotot
- 2 Korkokulut
- 3 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 5 Palkkiotuotot ja -kulut
- 6 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- 7 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- 8 Suojauslaskennan nettotulos
- 9 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 10 Liiketoiminnan muut tuotot
- 11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 12 Liiketoiminnan muut kulut
- 13 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista
- 14 Tuloverot
- 15 Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut

Tasetta koskevat liitetiedot

- 16 Saamiset luottolaitoksilta
- 17 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 18 Leasingkohteet
- 19 Saamistodistukset
- 20 Osakkeet ja osuudet
- 21 Johdannaissopimukset
- 22 Aineettomat hyödykkeet
- 23 Aineelliset hyödykkeet
- 24 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 25 Muut varat
- 26 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 27 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 28 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 29 Muut velat
- 30 Pakolliset varaukset
- 31 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 32 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 33 Oma pääoma
- 34 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 35 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015
- 36a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015
- 36b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

Muut liitetiedot

- 37 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015
- 38 Eläkevastuut
- 39 Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut
- 40 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 41 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 42 Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
- 43 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015
- 44 Notariaattitoiminta
- 45 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015
- 46 Pitkäaikaissäätämispalvelu

1. Korkotuotot

Saamisista luottolaitoksilta
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Saamistodistuksista
Johdannaissopimuksista
josta rahavirran suojaus
Muut korkotuotot
Yhteensä
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot

2015	2014
1 330 883,70	1 775 023,35
10 139 796,39	10 615 964,07
14 951,99	546 557,41
100 778,88	-27 569,74
452 352,10	306 451,43
1 226,06	411,36
11 587 637,02	12 910 386,45
29 532,31	-22 591,97

2. Korkokulut

Veloista luottolaitoksille
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
Muut korkokulut
Yhteensä

2015	2014
3 594 610,52	3 966 241,10
1 361 133,80	1 773 614,02
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
108,93	37,61
4 955 853,25	5 739 892,73

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

Vuokratuotot
Suunnitelman mukaiset poistot
Arvonalentumiset
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)
Palkkiotuotot
Muut tuotot
Muut kulut
Yhteensä

2015	2014
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00

4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
Myytavissä olevista
Samaan konserniin kuuluville yrityksiltä
Omistusyhteisyryyksiltä
Yhteensä

2015	2014
0,00	0,00
4 932 637,21	1 303 368,93
0,00	0,00
0,00	0,00
4 932 637,21	1 303 368,93

5. Palkkiotuotot ja -kulut**Palkkiotuotot**

Luotonannosta
Talletuksista
Maksuliikenteestä
Rahastoista
OmaisuuDENhoidosta
Lainopillisista tehtävistä
Arvopaperinvälityksestä
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta
Vakuutusten välityksestä
Takauksista
Muut
Yhteensä

2015	2014
1 858 938,30	1 905 391,63
51 985,78	55 676,69
1 770 601,80	1 706 591,88
317 117,45	268 787,57
921 468,61	794 908,63
257 191,37	282 376,76
133 415,08	127 788,08
16 785,24	6 340,41
1 494 557,43	1 436 262,98
83 847,12	70 438,70
-1 444 122,46	-1 487 923,55
5 461 785,72	5 166 639,78

Palkkiokulut

Maksetut toimitusmaksut
Muut
Yhteensä

2015	2014
459 218,36	410 552,66
63 596,74	61 030,02
522 815,10	471 582,68

6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot**Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tappiot**

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muut
Yhteensä

2015	2014
7 860,00	6 440,00
-0,39	-352,33
0,00	0,00
7 859,61	6 087,67

Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat

Saamistodistuksista *
Osakkeista ja osuuksista
Muista
Yhteensä

0,00	0,00
-0,10	0,03
0,00	0,00
-0,10	0,03

Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä

7 859,51	6 087,70
-----------------	-----------------

Johdannaisten nettotuotot

-14 168,70	544,72
-------------------	---------------

Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista

0,00	17 417,91
-------------	------------------

Valuuttatoiminnan nettotuotot

28 117,87	15 863,97
------------------	------------------

Kaikki yhteensä

21 808,68	39 914,30
------------------	------------------

7. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot**Saamistodistuksista**

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvon alentumistappiot ja niiden peruutukset
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

2015	2014
0,00	-34 023,52
0,00	0,00
0,00	38 017,34
0,00	3 993,82

Osakkeista ja osuuksista

Myyntivoitot ja -tappiot
Arvon alentumistappiot
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty
Yhteensä

2 272 547,05	2 507,12
0,00	-55 378,85
0,00	1 850 842,30
2 272 547,05	1 797 970,57

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä

2 272 547,05	1 801 964,39
---------------------	---------------------

8. Suojauslaskennan nettotulos

Suojausinstrumenttien nettotulos
Suojauskohteiden nettotulos
Yhteensä

2015	2014
108 075,23	-7 886,87
-108 075,23	7 886,87
0,00	0,00

9. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokra- ja osinkotuotot
Muut tuotot
Myyntivoitot
Vuokrakulut
Suunnitelman mukaiset poistot
Myyntitappiot
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset
Muut kulut
Yhteensä

2015	2014
440 450,47	433 367,90
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
-45 400,55	-43 719,00
0,00	0,00
0,00	0,00
-199 247,49	-240 808,27
195 802,43	148 840,63

10. Liiketoiminnan muut tuotot

	2015	2014
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	84 448,10	84 234,90
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	4 216,00	0,00
Fuusiovoitot	0,00	0,00
Muut	147 402,50	155 762,44
Yhteensä	236 066,60	239 997,34

11. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2015	2014
Suunnitelman mukaiset poistot	276 138,49	306 150,87
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Yhteensä	276 138,49	306 150,87

12. Liiketoiminnan muut kulut

	2015	2014
Vuokratulut	65 474,50	58 348,69
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	396 468,93	455 184,12
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00
Fuusiotappiot	0,00	0,00
Muut	609 221,75	1 426 540,56
Yhteensä	1 071 165,18	1 940 073,37

13. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

2015

	Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 358 453,80	-324 036,53	-737 391,72	1 297 025,55
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0,00	-100,56	-1 315,21	-1 415,77
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	2 358 453,80	-324 137,09	-738 706,93	1 295 609,78
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot				
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteisyrittösakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumistappiot yhteensä	2 358 453,80	-324 137,09	-738 706,93	1 295 609,78

14. Tuloverot

Varsinaisesta toiminnasta ja muusta toiminnasta johtuvat tilikauden tuloverot

	2015	2014
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	781 883,60	1 020 548,90
Tuloverot muusta kuin varsinaisesta toiminnasta		
Tuloverot yhteensä	781 883,60	1 020 548,90

15. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut**Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot**

2015	2014
0,00	0,00

Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut

2015	2014
0,00	0,00

16. Saamiset luottolaitoksilta**Vaadittaessa maksettavat**

Talletukset

Muut

Yhteensä

Muut kuin vaadittaessa maksettavat

Keskuspankeilta

Luottolaitoksilta

Talletukset

Muut

Yhteensä

Saamiset luottolaitoksilta yhteensä

josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset

	31.12.2015	31.12.2014
Talletukset	16 543 243,53	20 631 197,57
Muut	0,00	0,00
Yhteensä	16 543 243,53	20 631 197,57
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	0,00	0,00
Keskuspankeilta	0,00	0,00
Luottolaitoksilta	0,00	0,00
Talletukset	115 640 744,87	81 284 597,07
Muut	0,00	0,00
Yhteensä	115 640 744,87	81 284 597,07
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	132 183 988,40	101 915 794,64
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00

17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä**Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain**

Yritykset

Rahoitus- ja vakuutuslaitokset

Julkisyhteisöt

Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Kotitaloudet

Ulkomaat

Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset

Yhteensä

josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset

	31.12.2015	31.12.2014
Yritykset	162 964 613,45	110 623 024,75
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	7 091 794,44	5 118 379,25
Julkisyhteisöt	3 000 000,00	3 500 000,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2 805 664,91	3 047 805,50
Kotitaloudet	612 481 447,51	416 598 411,68
Ulkomaat	18 973,17	7 438,43
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-539 318,99	-732 145,39
Yhteensä	787 823 174,49	538 162 914,22
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00

Tase-erään sisältyy luottoja

411,86

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumiset

Arvonalentumiset tilikauden alussa

Arvonalentumiset tilikauden alussa, sulautunut pankki

+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset

+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset

- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset

- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen

arvonalentuminen

Arvonalentumiset tilikauden lopussa

	2015	2014
Arvonalentumiset tilikauden alussa	3 065 253,68	2 482 535,62
Arvonalentumiset tilikauden alussa, sulautunut pankki	786 592,78	
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	2 320 038,11	1 127 536,69
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-324 137,09	88 925,99
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset	-687 045,91	-464 334,04
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-209 723,57	-169 410,58
Arvonalentumiset tilikauden lopussa	4 950 978,00	3 065 253,68

18. Leasingkohteet

Ennakkomaksut

Koneet ja kalusto

Kiinteä omaisuus ja rakennukset

Muu omaisuus

Yhteensä

	31.12.2015	31.12.2014
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	0,00	0,00
Muu omaisuus	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

19. Saamistodistukset**Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2015**

	Keskuspankki- rahoituksen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etuoikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävikissä olevat	0,00	2 068 178,50	2 068 178,50	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	50 000,00	50 000,00	0,00
Yhteensä	0,00	2 118 178,50	2 118 178,50	0,00

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2015

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	1 551 033,50	517 145,00	2 068 178,50
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	50 000,00	50 000,00
Yhteensä	1 551 033,50	567 145,00	2 118 178,50

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2015

	31.12.2015		31.12.2014	
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Yhteensä
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	1 551 033,50	567 145,00	2 118 178,50	5 828 114,58
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	50 000,00	50 000,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	50 000,00	50 000,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	1 551 033,50	517 145,00	2 068 178,50	5 828 114,58
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	5 828 114,58
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	1 551 033,50	0,00	1 551 033,50	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	517 145,00	517 145,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 551 033,50	567 145,00	2 118 178,50	5 828 114,58

Taseeseen sisältyy saamistodistuksia

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

20. Osakkeet ja osuudet

31.12.2015

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	97 272 283,97	97 272 283,97	0,00
Omistusyhteisyritysosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryritysosakkeet	0,00	213 651,14	213 651,14	0,00
Yhteensä	0,00	97 485 935,11	97 485 935,11	0,00

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista luottolaitoksissa
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytävissä olevat	0,00	97 272 283,97	97 272 283,97	0,00
Omistusyhteisyritysosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryritysosakkeet	0,00	213 651,14	213 651,14	0,00
Yhteensä	0,00	97 485 935,11	97 485 935,11	0,00

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon.

Osakkeet ja osuudet sektoreittain

Yritykset ja asuntoyhteisöt	610 048,22
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	96 875 886,89
Julkisyhteisöt	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00
Kotitaloudet	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00
Yhteensä	97 485 935,11

31.12.2015 31.12.2014

	31.12.2015	31.12.2014
Yritykset ja asuntoyhteisöt	610 048,22	504 921,95
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	96 875 886,89	51 871 675,41
Julkisyhteisöt	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	0,00	0,00
Yhteensä	97 485 935,11	52 376 597,36

21. Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2015

Nimellisarvot	Käyvät arvot	
	Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	76 553 045,39	34 856,59
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00
Asetetut		
Koronvaihtosopimukset	75 540 848,98	34 856,59
joista rahavirran suojaus	57 500 000,00	34 856,59
Muut swap -sopimukset	1 012 196,41	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset		
Osakejohdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Muut johdannaiset	0,00	0,00
Terminisopimukset		
Optiosopimukset	0,00	0,00
Ostetut		
Asetetut		
Johdannaiset yhteensä	2 089 729,87	34 856,59

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	20 916 201,13	45 636 844,26	10 000 000,00	0,00	76 553 045,39
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	20 040 848,98	45 500 000,00	10 000 000,00	0,00	75 540 848,98
Muut swap -sopimukset	875 352,15	136 844,26	0,00	0,00	1 012 196,41
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	19 653 746,37	0,00	1 217 501,27
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	19 653 746,37	0,00	1 217 501,27
Ostetut	19 653 746,37	0,00	1 217 501,27
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	1 217 501,27

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	3 771 763,60	2 162 812,05	10 113 439,10	3 605 731,62	19 653 746,37
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	3 771 763,60	2 162 812,05	10 113 439,10	3 605 731,62	19 653 746,37
Ostetut	3 771 763,60	2 162 812,05	10 113 439,10	3 605 731,62	19 653 746,37
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Suojamistarkoituksessa tehdyt johdannaisopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	58 194 678,58	1 720 297,47	528,41
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	57 768 496,47	1 718 956,65	0,00
josta rahavirran suojaus	45 000 000,00	1 697 386,76	0,00
Muut swap -sopimukset	426 182,11	1 340,82	528,41
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		1 720 297,47	528,41

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	12 768 496,47	33 426 182,11	12 000 000,00	0,00	58 194 678,58
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	12 768 496,47	33 000 000,00	12 000 000,00	0,00	57 768 496,47
Muut swap -sopimukset	0,00	426 182,11	0,00	0,00	426 182,11
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	22 597 850,39	0,00	1 508 354,66
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	22 597 850,39	0,00	1 508 354,66
Ostetut	22 597 850,39	0,00	1 508 354,66
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	1 508 354,66

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	436 238,85	8 614 683,24	9 754 917,90	3 792 010,40	22 597 850,39
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	436 238,85	8 614 683,24	9 754 917,90	3 792 010,40	22 597 850,39
Ostetut	436 238,85	8 614 683,24	9 754 917,90	3 792 010,40	22 597 850,39
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisien sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisien sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisien sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.

Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaisopimuksissa vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

22. Aineettomat hyödykkeet

	31.12.2015	31.12.2014
ATK-menot	0,00	0,00
Muut kehittämismenot	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	3 768,00	4 795,00
Yhteensä	3 768,00	4 795,00

23. Aineelliset hyödykkeet

31.12.2015

Kiinteistöomistukset	Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
		Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet	573 327,33	93 304,07	95 000,00
Rakennukset	3 433 759,28	0,00	0,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	4 014 136,72	3 496 438,98	4 241 145,00
Yhteensä	8 021 223,33	3 589 743,05	4 336 145,00

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena on käytetty riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko johdon omiin arvioihin tai tuottoarvomenetelmään, jona käytetään suoran pääomituksen arviointimenetelmää perustuen kohteen nettotuottoon ja markkinatuottovaatimuksiin huomioiden kohteen sijainti, kunto ja käyttötarkoitus. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo on määritetty pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo on määritetty pääasiassa kauppahintamenetelmällä.

24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	12 110,55	3 749 503,10	6 944 534,08
Hankintameno tilikauden alussa,sulautunut pankki	731,46	956 925,89	2 030 032,39
+ lisäykset tilikautena	0,00	9 216,55	840 252,58
+ lisäykset tilikautena,sulautunut pankki	0,00	0,00	2 000,00
- vähennykset tilikautena	0,00	0,00	-326 189,17
- vähennykset tilikautena,sulautunut pankki	-731,46	0,00	-78 850,96
+/- siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-1 027,00	-45 400,55	-199 884,62
- tilikauden sumu-poistot sulautunut pankki	0,00	0,00	-54 351,00
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00
-/+ tilik.a.rvonalenen. ja niiden peruutukset,sulautunut pankki	0,00	0,00	14 403,28
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,00	0,00	322 406,17
+ vähennysten ja siirtojen poistot,sulautunut pankki	731,46		16 196,00
- kertyneet poistot tilikauden alussa	-7 315,55	-193 959,35	-1 193 993,84
- kertyneet poistot tilik.alussa, sulautunut pankki	-731,46	0,00	-816 859,38
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	0,00	-795 219,40	-147 968,53
- kertyneet arvonalennukset tilik.alussa,sulautunut pankki	0,00	-168 187,93	-14 403,28
+ kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa	0,00	76 864,74	406 412,72
+ kertyneet arvonorotukset tilik.alussa , sulautunut pankki	0,00	0,00	277 486,89
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00
= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	3 768,00	3 589 743,05	8 021 223,33

25. Muut varat

	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden myyntisaamiset	0,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	444 805,17	13 498,05
Muut	949 332,54	711 001,16
Yhteensä	1 394 137,71	724 499,21

26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	31.12.2015	31.12.2014
Korat		
Korkosaamiset	2 381 345,69	1 912 723,54
Maksetut korkoennakot	0,00	0,00
Yhteensä	2 381 345,69	1 912 723,54
Muut	0,00	
Muut maksetut ennakomaksut	15 079,22	66 922,60
Muut siirtosaamiset	29 726,25	30 874,28
Yhteensä	44 805,47	97 796,88
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	2 426 151,16	2 010 520,42

27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2015	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	204 394,37	1 764,80	202 629,57
Muista väliaikaisista eroista	0,00	397 941,22	-397 941,22
Yhteensä	204 394,37	399 706,02	-195 311,65

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuihin myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksista kirjatuihin laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

Arvonorotukset 31.12.2015

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonorotuksia

Arvonorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonorotuksen kohteet myytäisiin, arvonorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
Poistoero	3 625,00	725,00	2 900,00
Vapaaehtoiset varaukset	31 797 541,02	6 359 508,20	25 438 032,82
Yhteensä	31 801 166,02	6 360 233,20	25 440 932,82

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Kirjanpitoarvo 31.12.2015	Nimellisarvo 31.12.2015	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Nimellisarvo 31.12.2014
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

29. Muut velat

	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden ostovelat	0,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	547 585,60	71 220,74
Muut	1 108 321,27	1 137 993,57
Yhteensä	1 655 906,87	1 209 214,31

30. Pakolliset varaukset

31.12.2015

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					184 877,00	184 877,00
+ varausten lisäys					130 535,00	130 535,00
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset						0,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	315 412,00	315 412,00

31. Siirtovelat ja saadut ennakot**Korot**

	31.12.2015	31.12.2014
Korkovelat	1 998 518,43	1 453 854,90
Saadut korkoennakot	11 770,41	4 708,54
Yhteensä	2 010 288,84	1 458 563,44

Muut

	31.12.2015	31.12.2014
Muut saadut ennakkomaksut	15 185,74	11 999,31
Muut siirtovelat	4 022 410,47	2 782 488,20
Yhteensä	4 037 596,21	2 794 487,51

Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä

6 047 885,05	4 253 050,95
---------------------	---------------------

32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

	31.12.2015
Pääomalainat	0,00
Muut	0,00
Yhteensä	0,00

Yksittäiset velat, jotka ylittävät 10 prosenttia huonommalla etuoikeudella olevien velkojen yhteismäärästä

31.12.2015

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Valuutta	Korko %	Lainan eräpäivä
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia ennenaikaista takaisinmaksua.

33. Oma pääoma

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	46 418 723,07	46 623 595,14	-1 016 884,76	0,00	92 025 433,45
Osuuspääoma	20 981 264,09	24 427 385,91	-377 930,00	0,00	45 030 720,00
Jäsenosuudet	1 991 184,09	695 315,91	-51 100,00	0,00	2 635 400,00
Tuotto-osuudet	16 523 700,00	23 510 400,00	0,00	1 024 300,00	41 058 400,00
Lisäosuudet	2 466 380,00	221 670,00	-326 830,00	-1 024 300,00	1 336 920,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	5 873 241,93	405 641,83	-183 039,64	0,00	6 095 844,12
Vararahasto	4 504 079,26				4 504 079,26
Käyvän arvon rahasto	1 369 162,67	405 641,83	-183 039,64		1 591 764,86
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	0,00				0,00
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	19 564 217,05	13 431 050,50	-455 915,12		32 539 352,43
Tilikauden voitto tai tappio		8 359 516,90	0,00		8 359 516,90

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	11 253,26	92 974,94	42 524,68	6 084,39	55 619,13
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	1 357 909,41	312 666,89	134 430,57	0,00	1 536 145,73
Rahavirran suojaus	1 697 386,76	357 225,97	134 430,57	0,00	1 920 182,16
laskennalliset verot	-339 477,35	-44 559,08	0,00		-314 072,52
Yhteensä	1 369 162,67	405 641,83	176 955,25	6 084,39	1 591 764,86

34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät

Oma pääoma 31.12.2015

Sidottu oma pääoma

51 126 564,12

Vapaa oma pääoma

40 898 869,33

Oma pääoma yhteensä**92 025 433,45**

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2015

Vapaa oma pääoma

40 898 869,33

- muut jakokelvottomat erät

11 300,00

Voitonjakokelpoiset varat

40 887 569,33

35. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015

Jäljellä oleva juoksu-aika

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis-

todistukset

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	57 183 988,40	25 000 000,00	50 000 000,00	0,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	30 474 144,44	61 924 303,75	259 562 623,62	209 295 196,43	226 566 906,25
Saamistodistukset	502 792,50	0,00	1 584 136,00	31 250,00	0,00
Velat luottolaitoksille	134 006 878,56	28 000 000,00	133 000 000,00	23 000 000,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	555 985 060,69	26 887 376,07	2 477 397,25	1 355 877,46	3 156 719,90
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut kuin määräaikaistalletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

36a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	131 065 122,99	1 118 865,41
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	787 823 174,49	0,00
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	2 118 178,50	0,00
Johdannaissopimukset	3 307 231,14	0,00
Muu omaisuus	115 614 641,58	115 568,72
Velat luottolaitoksille	318 006 878,56	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	588 743 797,94	1 118 633,43
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 252 357,86	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Muut velat	8 214 515,57	0,00

36b. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat		
Käteiset varat	1 784 038,38	1 784 038,38
Saamiset luottolaitoksilta	132 183 988,40	132 183 988,40
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	787 823 174,49	787 823 174,49
Saamistodistukset	2 118 178,50	2 118 178,50
Osakkeet ja osuudet	97 272 283,97	97 272 283,97
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyyksissä	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	213 651,14	213 651,14
Johdannaissopimukset	3 307 231,14	3 307 231,14
Yhteensä	1 024 702 546,02	1 024 702 546,02
Rahoitusvelat		
Velat luottolaitoksille	318 006 878,56	318 006 878,56
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	589 862 431,37	589 862 431,37
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 252 357,86	1 252 357,86
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Yhteensä	909 121 667,79	909 121 667,79

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	0,00	2 068 178,50		2 068 178,50
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00		0,00
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)	0,00	2 089 729,87		2 089 729,87
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)	0,00	1 252 357,86		1 252 357,86

37. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015

	Pantit	Kiinnitykset	Muut Vakuudet	Yhteensä
Omien velkojen puolesta annetut vakuudet				
Velat luottolaitoksille	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Huonommalla etuoikeudella olevat velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniyhtiön puolesta annetut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut	0,00	0,00	0,00	0,00
joista lähimpiin kuuluvalla johdolle	0,00	0,00	0,00	0,00
Annetut vakuudet yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

38. Eläkevastuut

	31.12.2015
Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu	0,00
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta	0,00

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta.

39. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut

	31.12.2015
Yhden vuoden kuluessa maksettavat	15 830,20
Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat	6 110,91
Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat	0,00
Yhteensä	21 941,11

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot**40. Taseen ulkopuoliset sitoumukset**

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri-tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2015	0,00	0,00	42 076 115,51	42 076 115,51
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,00	0,00	5 978 577,43	5 978 577,43
Takaukset ja pantit	0,00	0,00	5 978 577,43	5 978 577,43
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,00	0,00	36 097 538,08	36 097 538,08
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	36 097 538,08	36 097 538,08
joista luottolupaukset	0,00	0,00	36 085 607,84	36 085 607,84

41. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

	31.12.2015
Pankki on velvollinen tarkistamaan vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään alv-vähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee kymmenen vuoden tarkistusjakson aikana. Viimeiset tarkistusvuodet ovat 2017-2024 kiinteistöinvestoinnin valmistusajankohdasta riippuen	35 016,79
	0,00
	0,00
	35 016,79

42. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri**Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2015**

Vakinainen kokoaikainen henkilöstö
 Vakinainen osa-aikainen henkilöstö
 Määräaikainen henkilöstö

Yhteensä

Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
86	1
0	0
5	1
91	2

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2015

Hallintoneuvoston jäsenet
 Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
 josta toimitusjohtaja Kimmo Peurannolle maksetut palkat ja palkkiot
 sekä luontoisedut

Palkat ja palkkiot
15 680,00
450 546,00
241 246,00
16 200,00

Osuuskunnan kokouksen/edustajiston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 625 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 0 euroa kuukaudessa ja muille jäsenille 0 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille maksetaan kokouspalkkiota 280 euroa kokoukselta.

Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 700 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 0 euroa kuukaudessa ja muille jäsenille 0 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille maksetaan kokouspalkkiota 420 euroa kokoukselta. Pankin toimitusjohtajalle maksetaan hallitus-työskentelystä kokouspalkkio 420 euroa.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 63 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle irtisanomisaajan palkan lisäksi suoritetaan korvauksena 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Kokkolan Op liittyi OP-Henkilöstörahaan vuonna 2005.

OP-Henkilöstörahaan maksettava voittopalkkioerä vuonna 2015 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle:

OP Ryhmän tulos ennen veroja ja OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1), molemmat painoilla 30% sekä keskittäjäasiakkaiden määrän muutos painolla 40 %.

Henkilöstörahaan tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2015 on noin 5,3 % rahaston jäsenten palkkasummasta.

Vuonna 2015 kirjattiin palkkioita yhteensä 184.299,74 euroa

Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2015

Tilintarkastuksesta
 Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiantot
 Veroneuvonta
 Muut palvelut
Yhteensä

Tilintarkastus-palkkiot
18 837,40
0,00
0,00
553,68
19 391,08

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2015

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	1 710 182,74	0,00	86 524,48	1 623 658,26	159 781,07
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1 190 824,77	0,00	294 549,46	896 275,31	22 033,36
Yhteensä	2 901 007,51	0,00	381 073,94	2 519 933,57	181 814,43

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

Eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

Aikaisemmin toimielimiin kuuluneiden henkilöiden eläkesitoumukset

Hallintoneuvoston jäsenet

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa

	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00

Lähipiiri

	Omistus	Hallinto- henkilöt	Osakkuus- yritys	Muut
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä 31.12.	0,00	2 682 514,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamistodistukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.	0,00	96 968,44	0,00	0,00

Osuuspankin lähipiiriin kuuluvat pankin hallintoneuvoston jäsenet, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä näiden aviopuoliset tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset. Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitolaisissa tarkoitettu määräysvalta.

Lisäksi lähipiiriin kuuluu se, jolla omistuksen nojalla on vähintään 20 prosenttia osuuspankin osuuksista tai omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vastaava omistus tai äänivalta pankin konserniin kuuluvassa yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen. Näiden yritysten edellisessä kappaleessa mainitut vastaavat henkilöt kuuluvat samoin lähipiiriin.

Lähipiiriin kuuluu myös osuuspankin konsernitilinpäätökseen yhdistelty osakkuusyhtiö.

Osuuspankin kanssa yhteisen määräysvallan alaiset yhteisöt kuuluvat myös osuuspankin lähipiiriin (sisaryitykset).

43. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytäryritykset				
Yrityksen nimi:	Ki Oy Arvonkulma	54,30 %	1 392 821,54	8 367,08
Kotipaikka:	Kälviä			
Yrityksen nimi:	Ki Oy Kokkolan Maxim	100,00 %	3 021 875,33	9,06
Kotipaikka:	Kokkola			
Yrityksen nimi:	Ki Oy Kokkolan Wanha Maxim	100,00 %	512 641,72	1,37
Kotipaikka:	Kokkola			
Yrityksen nimi:	Kokkolan Kassatalo Oy	66,60 %	4 057 135,72	-16 745,54
Kotipaikka:	Kokkola			
Yrityksen nimi:	Lohtajan Hollihaka Koy	61,60 %	671 743,93	9 370,45
Kotipaikka:	Lohtaja			
Yrityksen nimi:	Kokkolan OP-Kiinteistökeskus Oy	100,00 %	245 250,42	36 584,79
Kotipaikka:	Kokkola			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Omistusyhteisyritykset				
Yrityksen nimi:	Ki Oy Evijärven Liikekeskus	45,00 %	1 605 112,93	4,15
Kotipaikka:	Evijärvi			
Yrityksen nimi:	Ki Oy Teerijärven Pankkitalo	31,10 %		
Kotipaikka:	Teerijärvi			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				

44. Notariaattitoiminta

Osuuspankki tarjoaa arvopaperivälitystä sekä säilytys- ja hoitopalvelua samoin kuin muita asiakkaan omaisuuden hoitoon liittyviä palveluja, kuten lainhuudatus- ja kiinnitysasiat, yhteisöjen perustamiset ja uudelleenjärjestelyt, saatavien perimistehtävät, asiakkaan omaisuuden säilytys, perunkirjoitus- ja pesänselvitystoimet, asiakkaan oikeudellinen neuvonta omaisuuden hoitoon ja varojen sijoittamiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi pankki tarjoaa toimeksiantoon perustuvia omaisuuden hoitoon liittyviä liikeyritysten, kiinteistö- ja asunto-osakeyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien ostoa ja myyntiä, sekä kiinteistöjen ja asuntojen vuokrausta.

45. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015

Jäsenten lukumäärä	19 804
Maksamatta olevat osuusmaksut	800,00
Irtisanotut jäsenosuusmaksut	69 400,00
Irtisanotut lisäosuusmaksut	313 000,00
Irtisanotut tuotto-osuusmaksut	2 980 900,00

Irtisanotun osuuspääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon. Tuotto-osuuksiin ei liity asiakasomistajien oikeuksia eivätkä ne anna äänivaltaa. Vuosille 2015-2016 tavoitellaan tuotto-osuuksille 3,25 %:n korkoa ja maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankkien kansallisessa tilinpäätöksessä omiin pääomiin luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankeilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi. Lisäosuuspääoma palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

46. Pitkäaikaissäätämispalvelu

	31.12.2015
OP-eläkesäästön eläketili	54 553,27
Määräaikaiss- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset	15 099,21
Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä	69 652,48
Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)	277 153,43
OP-eläkesäästön eläketililtä veloitettut sopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot	1 550,90
Tilikauden aikana säästämistililtä maksetut eläkkeet	0,00

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

OP RYHMÄN SAP tositelajit ja tositenumerosarjat

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	TOISTUVA TOSITE	X1	7700001	7799999
	MALLITOSITE	X2	7800001	7899999
	KAUDEN PÄÄTÖS, lopullinen	SA	1000010001	1000019999
	KAUDEN PÄÄTÖSTOS, purettavat	SB	1000020001	1000029999
	ENNAKKOKIRJAUS, lopullinen	SC	1000030001	1000039999
	ENNAKKOKIRJAUS, purettavat	SD	1000040001	1000049999
	PÄIVITTÄISTOSITE	SE	1000050001	1000059999
	ED.KUUKAUDEN KORJAUKSET/AURUM	SF	1000060001	1000069999
	AGIOARVOSTUS MANUAALINEN	SH	1000080001	1000089999
	SALDONSIIIRTO, PURETTAVA (taseen väärän merkkisten saldojen siirto)	SS	1000090001	1000099999
	ARVONLISÄVERON KORJAUS	SV	1000100000	1000109999
	LOMAPALKKAVARAUS	SL	1000110001	1000119999
	HENKILÖSIVUKULUT	SM	1000120001	1000129999
	IFRS-OVY JA -OPHV -saldonsiirto	SI	1000130001	1000139999
	GE-PALKKIOVARAUS	GK	1000140001	1000149999
	TULOSPALKK. JAKSOTUS	GM	1000150001	1000159999
	VEROJAKSOTUS, PURETT.	GO	1000160001	1000169999
	TALL.SUOJARAH. JAKS.	GQ	1000170001	1000179999
	RYHMÄKOHT.ARNONALENT	GX	1000180001	1000189999
	VEROJAKSOTUS,LOPULL.	GY	1000190001	1000199999
	PÄIVITT.TOS./OKO PKL	SO	1000200001	1000209999
	ALV-VELOITUS	GZ	1000210001	1000219999
	ALV-SIIIRTO	ST	1000220001	1000229999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO	SR	1000230001	1000239999
	SIJ.OM. PÄIVITT./VAR	SP	1000240001	1000249999
	SIJ.OM TP PURETT/VAR	SQ	1000250001	1000259999
	LOMAP.VARAUS/KUSTP.S	GF	1000260001	1000269999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO lopullinen	SY	1000270001	1000279999
	KIINTEISTÖSIJ. PÄIV.	SZ	1000280001	1000289999
	KIINTEISTÖSIJ. PURET	SX	1000290001	1000299999
	ELIMINOINTI BALTIA purettava	MB	1000300001	1000309999
	ELIMINOINTI BALTIA ei-purettava	RC	1000310001	1000319999
	PUH.KULUJEN ALV-OIK.	HD	1000320001	1000329999
	SALDONSIIIRTO, EI-PURETTAVA	SJ	1000330001	1000339999
	SALDONSIIIRTO, TEM	SN	1000340001	1000349999
	SALDONSIIIRTO, MVAT	HI	1000350001	1000359999
	KÄYTTÖOMAISUUS	AA	1010000001	1010999999 RABUCH00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS POISTOT	AF	1011000001	1011999999 RAPERB00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS VARASTOSALDOK	AG	1012000001	1012999999
	LASKU e-Flow/SAP eliminoidtavat	LF	1021000001	1021999999
	LASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	LM	1022000001	1022999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	HM	1023000001	1023999999
	LASKUN PERUUTUS AUTOMAATTINEN	LP	1024000001	1024999999
	LASKUN MANUAALINEN MAKSU	KA	1025000001	1025999999
	AUTOMAATTISET MAKSUT	KZ	1026000001	1026999999
	LASKU E-Flow/SAP ei eliminoidtavat	LG	1027000001	1027999999
	LASKU MANUAALINEN ei eliminoidtavat	LN	1028000001	1028999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN ei eliminoidtavat	HN	1029000001	1029999999
	MYYNTELASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	DR	1030000001	1030999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	DG	1031000001	1031999999
	MYYNTELASKUN PERUUTUS	DA	1032000001	1032999999
	HYVITYSLAS.MR Ei ELIM.	DH	1033000001	1033999999
	HYVITYSLASKUTUS eliminoidtavat	DI	1034000001	1034999999
	LASKUN MAKSU	DZ	1035000001	1035999999
	HYVITYSLASKUTUS ei eliminoidtavat	DJ	1036000001	1036999999
	MYYNTELASKU MANUAALINEN ei eliminoidtavat	DS	1037000001	1037999999
	MYYNTELASKUTUS eliminoidtavat	DT	1038000001	1038999999
	MYYNTELASKUTUS ei eliminoidtavat	DU	1039000001	1039999999
	TASAUS	MT	1040000001	1040999999
	MATKALASKU /MATKAMIES	FA	1041000001	1041999999
	KONEKIELISET TILIOTETAPAHTUMAT	FB	1042000001	1042999999
	LUOTTORESKONTRA/KOTIPANKKI	FC	1043000001	1043999999
	JAHA/KOTIPANKKI	FD	1044000001	1044999999
	IFACTOR /OPR	FE	1045000001	1045999999
	IFACTOR /OPR JAKSOTUS	FF, FG	1046000001	1046999999
	SOPRI /OPR	FH	1047000001	1047999999
	SOPRI /OPR JAKSOTUS	FI,FJ	1048000001	1048999999
	LUOTTOTILI /OPR	FK	1049000001	1049999999
	LEASONG OR /OPR	FL	1050000001	1050999999
	VARAINHANKINTA /OPR	FM	1051000001	1051999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	VARAINHANKINTA /OPR JAKSOTUS	FN, FO	1052000001	1052999999
	DISKONTATUT OSAMAKSUT /OPR	FP	1053000001	1053999999
	DISKONTATUT OSAM. /OPR JAKSOTUS	FQ, FR	1054000001	1054999999
	OIKEUDELLINEN PERINTÄ /OPR	FS	1055000001	1055999999
	OSAMAKSULEASING (VIEW21) /OPR	FT	1056000001	1056999999
	VIEW 21/JAKSOTUKSET	ET	1057000001	1057999999
	VIEW 21/AGIO	EU	1058000001	1058999999
9900095	SRJ-TAPAHTUMAT	FU	1059000001	1059999999
	AIRAS-PALKKIOT/AURUM	FV	1060000001	1069999999
	TYÖNANTAJAN ST-MAKSU	FX	1070000001	1070999999
	DIME/SIJ.RAHASTOT	GR	1071000001	1071999999
	OPUSCAPITA/OKO	GU	1072000001	1072999999
	ANALYSTE	IE	1073000001	1073999999
	MYYNTELASKU/KIPINÄ	DB	1074000001	1074999999
	LASKUN MANUMAKS/OPKK	DY	1075000001	1075999999
	TEM MATKALASKUT	MK	1076000001	1076999999
	VIRO MANU PÄIVITT.	JS	1077000001	1077999999
	VIRO MANU TP PYSYVÄ	JV	1078000001	1078999999
	VIRO MANU TP PERUUT.	JX	1079000001	1079999999
	LATVIA MANU PÄIVITT.	JT	1080000001	1080999999
	LATVIA MANU TP PYS.	JY	1081000001	1081999999
	LATVIA MANU TP PER.	JZ	1082000001	1082999999
	LIETTUA MANU PÄIVITT	JU	1083000001	1083999999
	LIETTUA MANU TP PYS.	KB	1084000001	1084999999
	LIETTUA MANU TP PER.	KC	1085000001	1085999999
	LOMAPALKAT, OSTOLASKU	LL	1086000001	1086999999
	LOMAPALKAT, MYYNTELASKU	DL	1087000001	1087999999
	JAKSOTUSAJO, SAPin man. jaksotus -toiminto	MA	1088000001	1088999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, OR	KY	1089000001	1089999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, MR	DE	1090000001	1090999999
	AGIOARVOSTUS	SG	1091000001	1091999999
	ACQUIRING	KQ	1092000001	1092999999
9930004	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930005	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930006	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930007	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930008	CAL PÄIVITT. TASEEN ULKOP.	RH	1094000001	1094999999
9930106	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIIT	RG	1095000001	1095999999
9930107	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIIT	RG	1095000001	1095999999
9930108	CAL KK-VAIHTEEN TASEEN ULKOP.	RI	1096000001	1096999999
9900048	LISÄOSUUSPÄÄOMA	HB	1097000001	1097999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, OR	LK	1098000001	1098999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, MR	DK	1099000001	1099999999
9900049	PERINNÄN LIITTYMÄ	HC	1100000001	1100999999
	Bonuskäyttö toinen op, MR	DO	1105000001	1105999999
	Bonuskäyttö toinen op, OR	LO	1106000001	1106999999
	Equens/Debit-kortit	HF	1107000001	1107999999
	Ariba tilaus eliminoitava	LU	1108000001	1108999999
	Ariba ei tilausta eliminoitava	LV	1109000001	1109999999
	Ariba tilaus ei-eliminoitava	LX	1110000001	1110999999
	Ariba ei tilausta ei-eliminoitava	LY	1111000001	1111999999
	Ariba peruutusosite	LZ	1112000001	1112999999
	ACQUIRING/HALTI	HG	1113000001	1113999999
12999	ENTRA	EN	1299900001	1299999999
	TEKNINEN FD EI ELIM.	Z9	2010000001	2010999999
	KASSAKP. LIITT./OPHV	NA	3010000001	3010999999
	HK KORVAUS KKP./OPHV	NB	3011000001	3011999999
	OIVA KON./OPHV	NC	3012000001	3012999999
	TUOTTOTURVA KON/OPHV	ND	3013000001	3013999999
	LAINATURVA KON./OPHV	NE	3014000001	3014999999
	HENKILÖV.KORV K/OPHV	NF	3015000001	3015999999
	RYHMÄVAK. KON./OPHV	NG	3016000001	3016999999
	IF RYHMÄELÄK K./OPHV	NH	3017000001	3017999999
	MOOTTORIAJ. KON/OPHV	NI	3018000001	3018999999
	VAHINKOVAK. KON/OPHV	NJ	3019000001	3019999999
	HENKILÖVAK. KON/OPHV	NK	3020000001	3020999999
	TAPATURMA KON./OPHV	NL	3021000001	3021999999
	KIINT.VUOKRAT K/OPHV	NM	3022000001	3022999999
	VSM KON./OPHV	NN	3023000001	3023999999
	MITTATURVA KON./OPHV	NO	3024000001	3024999999
	LÄHTEVÄ RAHA L./OPHV	NP	3025000001	3025999999
	TULEVA RAHA L./OPHV	NQ	3026000001	3026999999
	TKV KON./OPHV	NR	3027000001	3027999999
	HK KORVAUS KON./OPHV	NS	3028000001	3028999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	AULI KON./OPHV	NT	3029000001	3029999999
	RATTI KON./OPHV	NU	3030000001	3030999999
	RAKENNUSVIRHE K/OPHV	NV	3031000001	3031999999
	SULKA KON./OPHV	NX	3032000001	3032999999
	MATKAVAKUUTUS K/OPHV	NY	3033000001	3033999999
	KASKO KON./OPHV	OA	3034000001	3034999999
	ESINEVAK.YKS. K/OPHV	OB	3035000001	3035999999
	TAKAUSVAKUUTUS/OPHV	OC	3036000001	3036999999
	SULKAN EPÄV.VAH/OPHV	OD	3037000001	3037999999
	RESK.SAATAVAL.L/OPHV	OE	3038000001	3038999999
	YT KORVAUS KKP./OPHV	OF	3039000001	3039999999
	PERUUTUS/OPHV LIITT.	NZ	3100000001	3109999999

PLA-tositelajit

Kirjanpitotosite	AB	3204000000	3204999999
Täsmäytyspääkirja	AC	3205000000	3205999999
Käyttöom.konversio	AK	3206000000	3206999999
Käyttöom.kirj: netto	AN	3207000000	3207999999
Ratti Kkp.	C3	3208000000	3208999999
VSM Kkp.	C4	3209000000	3209999999
HK Korvaus Muis.	DC	3210000000	3210999999
EK Korvaus Muis.	DD	3211000000	3211999999
Manuaalipal. Muis.	DM	3212000000	3212999999
Auli Muis.	E1	3213000000	3213999999
Oiva Muis.	E2	3214000000	3214999999
Ratti Muis.	E3	3215000000	3215999999
Tuottoturva Muis.	E4	3216000000	3216999999
Mittaturva Muis.	E6	3217000000	3217999999
Ryhmävakuutus Muis.	E7	3218000000	3218999999
Rakennusvirhe Muis.	E8	3219000000	3219999999
IF Ryhmäeläke Muis.	E9	3220000000	3220999999
Ulkoinen numero	EX	3221000000	3221999999
Ratti Muis.	F3	3222000000	3222999999
VSM Muis.	F4	3223000000	3223999999
IF ilm. eläke Muis.	F9	3224000000	3224999999
As.miesp.m.liit.jaks	H1	3226000000	3226999999
Sonet.vak.pal.jaks.l	H2	3227000000	3227999999
Asiamiehet	HA	3228000000	3228999999
Palkansaajat	HE	3229000000	3229999999
Hallintohenkilöt	HH	3230000000	3230999999
Tilapäispalkkionsaaj	HT	3231000000	3231999999
Investointityönumero	IP	3232000000	3232999999
Toimittajat - hyvät.	KG	3233000000	3233999999
Kiint.hall.järj.liit	KH	3234000000	3234999999
Toimittajat - netto	KN	3235000000	3235999999
Kiint.osakejärj	KO	3236000000	3236999999
Tilien ylläpito	KP	3237000000	3237999999
Toimittajat - lasku	KR	3238000000	3238999999
Kiint.sähkönl.liitt	KS	3239000000	3239999999
Laskut, IP,ulkopuoli	LB	3240000000	3240999999
Laji/toimintoj.kirj.	LT	3241000000	3241999999
ML-tilitys	ML	3242000000	3242999999
Regressilask. Kon.	MQ	3243000000	3243999999
JV-Simmer Kon.(tulev	MS	3244000000	3244999999
Ratti Kon.	N3	3245000000	3245999999
IF ilm. eläk Kon.	N9	3246000000	3246999999
EU Korvaus Kkp.	OG	3247000000	3247999999
Henkivak.korvau Kkp.	OH	3248000000	3248999999
Tapaturma Kkp.	OI	3249000000	3249999999
MA korvaus Kkp.	OJ	3250000000	3250999999
Takaus.korvaus Kkp.	OK	3251000000	3251999999
Sulkan epäv.vah. Kkp	OL	3252000000	3252999999
TKV Muis.	OM	3253000000	3253999999
Moottoriajon. Muis.	ON	3254000000	3254999999
Sulka Muis.	OO	3255000000	3255999999
Matkavakuutus Muis.	OP	3256000000	3256999999
Vahinkovakuutus Muis	OQ	3257000000	3257999999
Henkilövakuutus Muis	OR	3258000000	3258999999
Tapaturma Muis.	OS	3259000000	3259999999
Kasko Muis.	OT	3260000000	3260999999
Ratti maksusop. Muis	OU	3261000000	3261999999
Esinevak.yks. Muis.	OV	3262000000	3262999999
Takausvakuutus Muis.	OW	3263000000	3263999999
Sulkan epäv.vah Muis	OX	3264000000	3264999999
Regressilask. Muis.	OY	3265000000	3265999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	Tuleva raha Muis.	OZ	3266000000	3266999999
	Palkk. as.m.liitt.ja	P1	3267000000	3267999999
	MA korvaus Muis.	PB	3268000000	3268999999
	Sulkan epäv.vah Muis	PC	3269000000	3269999999
	Henkivak.korvau Muis	PD	3270000000	3270999999
	Tapaturma Muis.	PF	3271000000	3271999999
	Takaus.korvaus. Muis	PG	3272000000	3272999999
	YT Korvaus Muis.	PH	3273000000	3273999999
	JV-Simmer Muistio	PI	3274000000	3274999999
	MA korvaus Kon.	PJ	3275000000	3275999999
	Tapaturma Kon.	PL	3276000000	3276999999
	Takaus,korvaus Kon.	PM	3277000000	3277999999
	YT Korvaus Kon.	PN	3278000000	3278999999
	JV-Simmer Kon.(lähte	PO	3279000000	3279999999
	ATK-palv.vel.liitt	PP	3280000000	3280999999
	Hinnanmuutos	PR	3281000000	3281999999
	EU Korvaus Kon.	PS	3282000000	3282999999
	EK Korvaus Kon.	PT	3283000000	3283999999
	Päätetapahtum.liitt	PU	3284000000	3284999999
	ATK-palv.vel. levyti	PW	3285000000	3285999999
	Systemipalv.vel.lii	PX	3286000000	3286999999
	Työasemaveloitukset	PY	3287000000	3287999999
	S-laskutus, Elisa	PZ	3288000000	3288999999
	Sulkan epäv.vah. Kon	QA	3289000000	3289999999
	EK Korvaus Kkp.	QB	3290000000	3290999999
	Cross-company korot	QC	3291000000	3291999999
	EU korvaus muis.	QD	3292000000	3292999999
	Hyvitys - nettosuor.	QE	3293000000	3293999999
	Ostolasku	RE	3294000000	3294999999
	Lask.vast.otto netto	RN	3295000000	3295999999
	Laskun siirto	RV	3296000000	3296999999
	SJJ/KTÖ JAKO	SK	3297000000	3297999999
	Jälkikirjaustosite	SU	3298000000	3298999999
	Tiedonsiirto	UE	3299000000	3299999999
	Maksukirjaus	ZP	3305000000	3305999999
	Pankki - täsmäytys	ZR	3306000000	3306999999
	Maksu per shekki	ZS	3307000000	3307999999
	Maksuselvitys	ZV	3308000000	3308999999
	INV.TILAUSTEN PURKU	QE	3309000000	3309999999
	Tuottoturva man. peruut	14	3310000000	3310999999
	Lainaturva man. peruut	15	3311000000	3311999999
	Mittaturva man. peruut	16	3312000000	3312999999
	Auli man. peruut	11	3313000000	3313999999
	ryhmävak man. peruut	17	3314000000	3314999999
	Rak.virhevak. man. peruut	18	3315000000	3315999999
	Oiva man. peruut	12	3316000000	3316999999
	Sulka evl man. peruut	1P	3317000000	3317999999
	Sulka man. peruut	1C	3318000000	3318999999
	Matkavak. man. peruut	1D	3319000000	3319999999
	Vahinkovak. man. peruut	1E	3320000000	3320999999
	M.ajoneuvovak. man. peruut	1A	3321000000	3321999999
	Henkilövak. man. peruut	1F	3322000000	3322999999
	Tapaturmavak. man. peruut	1G	3323000000	3323999999
	Kaskovak. man. peruut	1I	3324000000	3324999999
	Ratti man. peruut	13	3325000000	3325999999
	Ratti maksusop. man peruut	1J	3326000000	3326999999
	Esinevak. yks. man. peruut	1M	3327000000	3327999999
	Takausvak. man. peruut	1N	3328000000	3328999999
	EK Korvaus man. peruut	19	3329000000	3329999999
	Ratti 2 man. peruut	1B	3330000000	3330999999
	Takaus korv. man peruut	1H	3331000000	3331999999
	JV-Simmer man peruut	1K	3332000000	3332999999
	JV-Simmer muist m pe	1S	3333000000	3333999999
	Korkki TA	QF	3334000000	3334999999
	Korkki YT	QG	3335000000	3335999999
	Korkki EU	QH	3336000000	3336999999
	Korkki EK	QI	3337000000	3337999999
	Korkki YA	QJ	3338000000	3338999999
	Korkki MK	QK	3339000000	3339999999
	Korkki manuaalitosite	QL	3340000000	3340999999
	KORKKI PV MANUAALITOS.	QM	3341000000	3341999999
500	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
501	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
502	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
503	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
504	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
505	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
506	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
507	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
508	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
509	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
040	JÄSENLUOTTOVAKUUTUS	TA	5040000001	5040999999 HVRKR0H
050	ASUNTOSÄÄSTÖPALKKIOT	TB	5050000001	5050999999
060	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
061	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
080	OP-LUOTOT	TD	5080000001	5080999999
084	ALV-MAKSUT	TE	5084000001	5084999999
510	TOSITEMUUNTO	TG	5100000001	5100999999
610	ULTRA VALUUTANVAIHTO	TX	6100000001	6100999999
613	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
614	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
615	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
616	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
620	FORSE	TI	6200000001	6200999999
621	SDD SEPA SUORAVELOITUS	RB	6210000001	6210999999
624	AQUARIUS/OKO	GP	6240000001	6240999999
625	VIEW/PÄIVITYKSET	TJ	6250000001	6250999999
628	DPS/OPTO-TAPAHTUMAT	RZ	6280000001	6280999999
631	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
632	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
633	PANKKITAKAUKSET	TL	6330000001	6330999999
634	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
635	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
636	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
637	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
638	DPS PÄIVITTÄISET	KU	6380000001	6380999999
639	DPS TASEEN ULKOPUOL.	KV	6390000001	6390999999
640	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
641	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
642	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
643	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
644	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
645	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
646	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
647	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
648	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
649	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
653	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
654	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
657	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
658	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
659	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
660	MATKASHEKIT	TQ	6600000001	6600999999
663	Ultra/ Henki Aquarius VIRO	KF	6630000001	6630999999
665	BANKGIRO	TV	6650000001	6650999999
666	RPM (Rahapesun estämisen keskeytyskirjaukset)	KX	6660000001	6660999999
667	RPM/EUR	RM	6670000001	6670999999
670	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
671	SETELIKAUPAT	TR	6710000001	6710999999
672	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
673	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
674	BOND/REPO PÄIVITTÄISET	TS	6740000001	6740999999
675	BOND ARVOSTUKSET	XV	6750000001	6750999999
691	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
692	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
693	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
694	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
695	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
696	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
697	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
698	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
699	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
	TYÖASEMATOSITTEET	TY	9000000001	9099999999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9701600001	9701699999
990005	LÄHTEVÄ CLEARING (AAMU)	VB	9900500001	9900599999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990007	Prepaid rsk-tapahtumat	KJ	9900070001	9900079999
9900001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999 OT003/OTORP002
990001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999
9900002	ANTOLAINAUS	BD	9900200001	9900299999 AMR972
9900030	OVY:N LUOTTOVAKUUTUKSET	EJ	9900300001	9900309999
9900031	OVY:N KORVAUS&VARAUS	GE	9900310001	9900319999
9900032	ABASEC/OPSTOCK	GL	9900320001	9900329999
9900004	PANKKITAKAUS	BF	9900400001	9900499999 ATRR009
990004	MTL TAPAHTUMAT / MAKSULIIKE	VA	9900400001	9900499999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET	BG	9900500001	9900599999 MGKR2005, MGKR2006
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET	BH	9900600001	9900699999 MGKR2001
9900007	SELVITETTÄVÄT ATK-VÄLITYKSET	BI	9900700001	9900799999 MGKR2002
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT	BJ	9900800001	9900899999 MGKR2004
9900009	SAAPUNEET PIKASIIROT	BK	9900900001	9900999999 MGR5150
990009	SAAPUVA CLEARING 31.12.1997 ALKAEN (AAMU)	VE	9900900001	9900999999
990010	POPS BRUTTOCLEARING 16.12.1997 ALKAEN	VF	9901000001	9901099999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET / OKO	EK	9901100001	9901199999
990012	AGIOT /VALUUTTAKASSA	VG	9901200001	9901299999
9900013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999
990013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999
9900014	VALUUTTAKIRJANPITO	EE	9901400001	9901499999 MV29K
990014	VALUUTTAKASSA 24.2.1997 ALKAEN	EE	9901400001	9901499999 OTALPKT
9900015	ANTOLAINAUS /ALPER	BP	9901500001	9901599999
990015	AUTOMAATTIKIRJAUS / ALPER 18.11.94 ALKAEN	BP	9901500001	9901599999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9901600001	9901699999 op:t, 7880: USLR610
990016	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VH	9901600001	9901699999
990017	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VI	9901700001	9901799999
9900018	MATKAVALUUTTA	BL	9901800001	9901899999 MAVRMTIK
990018	MATKAV. (MAVA) VIERAAT SEKIT JA MATKASEKIT	BL	9901800001	9901899999
9900019	MATKAVALUUTTA/AGIO	BM	9901900001	9901999999 MAVRATIK
990019	AGIOT (MAVA)	BM	9901900001	9901999999
990020	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990022	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990023	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990024	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990025	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990122	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990123	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990124	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
9900021	OP:N TILIT OKOSSA	BS	9902100001	9902199999 PR002
990021	OPICS (KK-VAIHDE PYSYVÄT KIRJAUKSET)	VK / VL	9902100001	9902199999
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET / OKO	EL	9902200001	9902299999
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT / OKO	EM	9902300001	9902399999
9900241	PERINTÄ- JA KORVAUSJÄRJESTELMÄ (PKJ) OVV	EQ	9902410001	9902419999
9900242	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVV	ER	9902420001	9902429999
9900243	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVR	ES	9902430001	9902439999
9900025	RAHAHUOLTO	EG	9902500001	9902599999
9900026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999 MGKR2003
990026	LUNASTETUT OKON SEKIT WINRESK	BV	9902600001	9902699999
990028	KAPULA PÄIVITT./OKO	EO	9902700001	9902799999
990028	KAPULA PÄIVITT./OKO	GS	9902800001	9902899999
990029	KAPULA ARVOSTUS/OKO	GT	9902900001	9902999999
990030	ASLA/SIIRTYVÄT/OHMO	GD	9903000001	9903099999
990031	ASLA	VM	9903100001	9903199999
990032	ASLA / SIIRTYVÄT	VN / VO	9903200001	9903299999
990033	ASLA/OHMO	GC	9903300001	9903399999
990034	UTU/PALKKIOT	IF	9903400001	9903499999
9900035	POPS/LUNASTAMATTOMAT SEKIT YLI 10V	IG	9903500001	9903599999
9900036	PKJ JÄLKIPER. SUORIT	IH	9903600001	9903699999
990036	ELE PÄIVITTÄISET VIENNIT	JA	9903700001	9903799999
990037	ELE TAUP VIENNIT	JB	9903800001	9903899999
990038	ELE PERUUTETTAVAT TILINPÄÄTÖSVIENNIT	JC	9903900001	9903999999
990041	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO	VP	9904100001	9904199999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9904200001	9904299999 BJER122
990042	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO (UUSI)	VQ	9904200001	9904299999
9900043	CLARITY, sisäinen ICT työ (ei peruutettava)	RD	9904300001	9904399999
990044	DEVON, 30.6.99	VR	9904400001	9904499999
990045	DEVON, 30.6.99	VS	9904500001	9904599999
990046	DEVON, 30.6.99	VT	9904600001	9904699999
990047	DEVON, 30.6.99	VU	9904700001	9904799999
9900050	PALKAT	BY	9905000001	9905099999 (***)
9900052	LOMAPALKKAVELAT	GV	9905200001	9905299999 (***)
990053	Banksyst päivittäiset	JD	9905300001	9905399999
990054	Banksyst kk/tp-päätös	JE	9905900001	9905999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990055	Banksyst taseen ulkopuoliset (jos tarvitaan)	JI	9905500001	9905599999
990056	TRADING TERMIINIEN ARVOSTUSTULOS (EI PERUUTETTAVA)	VX	9905600001	9905699999
990057	RJ PÄIVITTÄISET	JF	9905700001	9905799999
990058	RJ SIIRTYVÄT	JG	9905800001	9905899999
990060	VALUUTTATILIT	BZ	9906000001	9906099999
990060	VALUUTTAOTTOLAINAUS	BZ	9906000001	9906099999
9900061	VALUUTTATILIT / AGIOT	CA	9906100001	9906199999 DARRAGI/OVARP002
990061	VALUUTTAOTTOLAINAUS /AGIOT	CA	9906100001	9906199999
9900062	VALUUTTATILIT/SIIRTYVÄ KORKO	CB,CC	9906200001	9906299999 DARRASK/OVARP002
990062	VALUUTTAOTTOLAINAUS/SIIRTYVÄT ERÄT	CB / CC	9906200001	9906299999
9900063	LÄHTEVÄT ULKOMAAN MAKSUT	CD	9906300001	9906399999 LUMR124
990064	BLV PÄIVITTÄISET	JM	9906400001	9906499999
990065	BLV TILINP. PYSYVÄ	JN	9906500001	9906599999
990066	BLV TP PERUUTETTAVA	JO	9906600001	9906699999
990067	BLT PÄIVITTÄISET	JP	9906700001	9906799999
990068	BLT TILINP. PYSYVÄ	JQ	9906800001	9906899999
990069	BLT TP PERUUTETTAVA	JR	9906900001	9906999999
9900070	SÄILYTYSPALKKIOT	CE	9907000001	9907099999
	SÄILYTYSPALKKIOLAKUTUS 2.11.94 ALKAEN			
990070	(KESÄ.- JA JOULUK)	CE	9907000001	9907099999
9900071	ARVOPAPREIDEN MYYNTIPALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
	JVK.MERKINTÄ/ARVOPAPEREIDEN			
990071	VÄL.PALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
990072	BOND/JVK/EI KÄYTÖSSÄ	VZ	9907200001	9907299999
990073	BOND/S. KOROT. PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UC	9907300001	9907399999
990074	BOND/ARV. KK. L./EI KÄYTÖSSÄ	UD	9907400001	9907499999
990075	BOND/HINTAERO PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UF	9907500001	9907599999
990076	Prepaid maksutapahtumat	KK	9907600001	9907699999
990077	REPO NORMAALIKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YA	9907700001	9907799999
9900078	MAKSULIIKETILIN KATESIIRTO	EC	9907800001	9907899999 OKO/PR93
990078	KATESIIRTO OTTO/OPTO	YB	9907800001	9907899999
990079	BOND/ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET	YC	9907900001	9907999999
9900080	SIJOITUSRESKONTRA/OVC	GJ	9908000001	9908099999
9900081	KORJAUSTOSITELAJI	CH	9908100001	9908199999
9900082	HALTIA VUOKRASAAMISET	EH	9908200001	9908299999
9520005	YIT-VUOKRAT	EH	9908200001	9908299999
677	KORVA/PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
678	KORVA/HINTAEROT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA-TAPAHTUMAT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
9900085	KIINTEISTÖRESKONTRA / UUSI	CI	9908500001	9908599999
9900086	OKO:N LAINAT	CM	9908600001	9908699999
990086	OKO:N LAINAT OP:LLE	CM	9908600001	9908699999
990087	REPO ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YK	9908700001	9908799999
9900088	HALTIA VASTIKERESKONTRA	EF	9908800001	9908899999
9900089	HALTIA VASTEKESUORITUKSET	EI	9908900001	9908999999
9900091	MAKSULIIKE /ASLA	CN	9909100001	9909199999 ALARKP01 JA 13
9900092	ASLA/OHMO	GA	9909200001	9909299999
9900095	VILU/KOTIPANKKI	GG	9909500001	9909599999
990995	OKO:N KIRJAUSYHTEENVETO / OPTO	YN	9909950001	9909959999
9901001	OTTOLAINAUS/SIIR.KOR.PERUUTUS	BC	9910010001	9910019999 OT003/ OTORP003
991001	OTTOLAINAUS / SIIRTYVÄT ERÄT	YO / YP	9910010001	9910019999
9901002	ETUKÄTEEN MAKS.KOROT/TILINP.	BE,ED	9910020001	9910029999 AMR827
991003	LOAN IQ/OKO	GN	9910030001	9910039999
	ANTO AGIO KIRJAUKSET JA			
991004	PENNINPYÖRISTYKSET	YQ	9910040001	9910049999
991005	YPA LAINAT	YR	9910050001	9910059999
991006	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (eurot)	YS / YT	9910060001	9910069999
991048	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (valuutat)	YS / YT	9910060001	9910069999
991007	KESKUSPANKKIPALVELUOSASTON LAINAT (RO)	YU	9910070001	9910079999
991008	RO SIIRTYVÄT	YV / YW	9910080001	9910089999
991009	PERINTÄANTOLAINAUS (PA)	YX	9910090001	9910099999
991010	PA SIIRTYVÄT	YY / YZ	9910100001	9910109999
9901011	OTTOLAINAUS /SIIRTYVÄ KORKO	BB	9910110001	9910119999 OT003
991012	YA-JS S. KORK. PER.	UK	9910120001	9910129999
9901013	ALS:N HOITOPALKKIOT	BN,BO	9910130001	9910139999 AMR830
991013	RO-JS S. KORK. PER.	UG	9910130001	9910139999
991014	PA-JS S. KORK. PER.	UH	9910140001	9910149999
991015	RO/AGIOKIRJAUKSET	UI	9910150001	9910159999
991016	PA/AGIOKIRJAUKSET	UJ	9910160001	9910169999
9910002	ALS-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	JJ	9910200001	9910209999
9901021	OPTO / SIIRTYVÄ KORKO	BT,BU	9910210001	9910219999 PR402
991024	YA VIRO AGIOT	RP	9910240001	9910249999
991025	YA VIRO PÄIVITTÄISET	RJ	9910250001	9910259999
991026	YA VIRO SIIRTYVÄT	RO	9910260001	9910269999
991027	YA VIRO AA-PERUUTUUKSET	RU	9910270001	9910279999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
9901003	ANTOLAINAUS /Okopankki	EY,EZ	9910300001	9910399999
991034	YA LATVIA AGIOT	RR	9910340001	9910349999
991035	YA LATVIA PÄIVITTÄISET	RK	9910350001	9910359999
991036	YA LATVIA SIIRTYVÄT	RQ	9910360001	9910369999
991037	YA LATVIA AA-PERUUTUKSET	RX	9910370001	9910379999
9901042	PLATINAJÄRJESTELMÄ/SIIRTYVÄ	BX,BR	9910420001	9910429999 BJER221
991044	YA LIETTUA AGIOT	RT	9910440001	9910449999
991045	YA LIETTUA PÄIVITTÄISET	RL	9910450001	9910459999
991046	YA LIETTUA SIIRTYVÄT	RS	9910460001	9910469999
991047	YA LIETTUA AA-PERUUTUKSET	RY	9910470001	9910479999
9901050	ALS/PREEMIOI JA ARV.	GH	9910500001	9910509999
9901055	ALS/JOHD.AR.V.PER.	GI	9910550001	9910559999
9901083	KORVA-TAPAHTUMAT/SIIRT. KORKO	CK,CL	9910830001	9910839999
9901083	KORVA OSAKKEET /SIIRTYVÄT	CK,CL	9910830001	9910839999
990083	KORVA RM/ARVOSTUKSET	CK	9910830001	9910839999
991083	KORVA RM/ARVOST.PER.	CL	9910830001	9910839999
9901086	OKO:N LAINOJEN SIIRTYVÄT	CV	9910860001	9910869999
991086	OKO:N LAINAT OP:LLE / SIIRTYVÄT	CV / CY	9910860001	9910869999
9901091	MAKSULLIKE /ASLA /SIIRTYVÄ KORKO	CO,CP	9910910001	9910919999 ALARKP06 JA 07
9901092	SSP:N KAUPPAHINNAN JAKSOTUS	CQ,CZ	9910920001	9910929999
9901093	ASLA/OHMO/SIIRTYVÄT	GB	9910930001	9910939999
991111	OKOPANKIN TASESIIRROT / OL	XA	9911110001	9911119999
991112	OKOPANKIN TASESIIRROT /ALS	XB	9911120001	9911129999
991113	OKOPANKIN TASESIIRROT / VALUUTTAKASSA	XC	9911130001	9911139999
991114	OKOPANKIN TASESIIRROT / DA	XD	9911140001	9911149999 ACR3B1/ACR3B2
9910201	ATK-LASKUTUS OPK /JP	CS	9912010001	9912019999
990176	PREPAID TILITYKSET	KT	9917600001	9917699999
991995	OPTON KONEKIELISET SIIRT.KOROT	XE / XF	9919950001	9919959999
992001	TERMIINI / H TAI TR	XG	9920010001	9920019999
9920002	ALS-JOLLA CAP TILINPÄÄTÖS	JK	9920020001	9920029999
992005	FRA PÄÄOMAT	XH	9920050001	9920059999
990201	ATK-LASKUTUS / OKO	YL	9920100001	9920199999
9900202	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/OP- RAHASTO	39 IA	9920200001	9920299999
	SRJ-			
9900203	PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/SAAJAYHTIÖT	40 IB	9920300001	9920399999
9900205	OMISTAJAJÄSENREKISTERI	CT	9920500001	9920599999 JRER110
990207	TALLETUSSIIRROT	YM	9920700001	9920799999
679	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
9902083	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
992100	PANKKITAKAUSET	XI	9921000001	9921009999 PTKR3301
992101	PANKKITAKAUSET / AGIOT	XJ	9921010001	9921019999
992102	HENKIVAKUUTUS	HV	9921020001	9921029999
683	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z5	9921830001	9921839999
9902183	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z5	9921830001	9921839999
684	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z6	9922830001	9922839999
9902283	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z6	9922830001	9922839999
992400	CPICS (TASEEN ULKOPUOLISET)	XL	9924000001	9924009999
9903001	SALDONSIIRO	Z1	9930010001	9930019999
9903001	SALDONSIIROT	Z1	9930010001	9930019999
993002	TERMIINIT PISTE-EROT SIIRT.	XM / XN	9930020001	9930029999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9930002	ALS-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	JL	9930200001	9930209999
993009	TERMIINIT PISTE-EROT	XO / XP	9930090001	9930099999
9940004	LJR ANTOLAINAUS	MC	9940040001	9940049999
994005	TERMIINIT / AGIOT	XQ	9940050001	9940059999
994006	TERMIINIT / AGIOT PALAUTUS	XR	9940060001	9940069999
9940007	LJR OPA-SIIRROT	MX	9940700001	9940799999
9940008	LJR ERIKOISLAINAT	MD	9940080001	9940089999
994010	FRA ARVOSTUKSET	XS / XT	9940100001	9940109999
9940104	LJR EFEKT.KORON HINTAERO	ME	9941040001	9941049999
9940105	LJR EFEKT.KORON HINTAERO PERUUTUS	MF	9941050001	9941059999
9940106	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP	MG	9941060001	9941069999
9940107	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP PERUUTUS	MH	9941070001	9941079999
9940108	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT	MI	9941080001	9941089999
9940109	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT PERUUTUS	MJ	9941090001	9941099999
9940110	LJR-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	MM	9941100001	9941109999
9940111	LJR-JOLLA CAP KK-VAIHDE PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940112	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET	MN	9941120001	9941129999
9940113	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940114	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	MO	9941140001	9941149999
9940115	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940116	LJR-KALA PREEMIOI JA ARVOSTUKSET	MP	9941160001	9941169999
9940117	LJR-KALA ARVOSTUSTEN PERUUTUS	MR	9941170001	9941179999
9940120	LJR ARVONALENTUMISET	MU	9941200001	9941209999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja	
			alku	loppu
9940121	LJR ARVONALENTUMISET PERUUTUS	MV	9941210001	9941219999
995	AGIOT/ULKOMAANRESKONTRAT	XU	9950010001	9950019999
9950002	JORE TILINPÄÄTÖS	KD	9950020001	9950029999
9960002	JORE TASEEN ULKOP.	KE	9960020001	9960029999
9970002	CHF-TP-VIENNIT	KL	9970020001	9970029999
9970003	CHF-TAUP-VIENNIT	KM	9970030001	9970039999
	ULKOM.SIIRTYVIEN KORKOJEN			
998	AUTOMAATTIKIRJAUS	XX	9980000001	9980999999
999	VALUUTTALUOTTO	XY	9990000001	9990999999
	PERUUTUS / KUMPPANIKOODIT	PK	9999970001	9999979999
	E-FLOW PERUUTUS	EP	9999980001	9999989999
	YLEINEN PERUUTUSTOSITE	PE	9999990001	9999999999

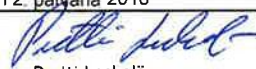
- SAPin tositepäiväkirja, kuukausipäiväkirja ja SAPin Ostovelka- ja myyntisaamistilien pääkirja
 *) on arkistoitu LEA -arkistointijärjestelmään.
 Tositteet on joko laadittu konekielisenä tai tulostettu paperille ja ne säilytetään kansiossa tai arkistoituna
 **) REA-arkistointijärjestelmään
 ***) Raportit arkistoitu marraskuusta 2006 lähtien Aditron eArkistossa

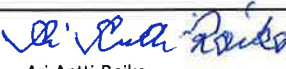
Rinnakkaisissa sovellustositenumeroissa lyhyemmät sovellustositenumerot ovat peräisin Intime-kirjanpitojärjestelmästä, pidemmät FMS-kirjanpitojärjestelmästä.
 Jatkossa yksi sovellustositenumero kaikkien yritysten käyttöön (SAP kaikilla käytössä).

1. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Kokkolassa helmikuun 2. päivänä 2016

Pekka Nikula
hallituksen pj

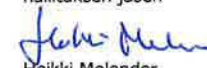

Pertti Leskelä
hallituksen vpj

Ari Antti-Roiko
hallituksen jäsen

Märten Forsander
hallituksen jäsen

Sirpa Hannula
hallituksen jäsen

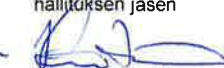

Leena Kinaret
hallituksen jäsen

Heikki Melender
hallituksen jäsen

Kirsti Oulasmaa
hallituksen jäsen

Markku Pohjonen
hallituksen jäsen

Antti Rahja
hallituksen jäsen

Kimmo Peuranto
hallituksen jäsen, tj

Jani Lääkkölä
hallituksen sihteeri

2. Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Vuoden 2016 edustajiston kokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntoaan, että pankkia on hoidettu lain ja säännösten mukaisesti ja että hallintoneuvostolla ei ole Keski-Pohjanmaan Osuuspankin tilinpäätöksen eikä toimintakertomuksen johdosta huomautettavaa. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen esitykseen ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Kokkolassa helmikuun 2. päivänä 2016

Ulla Järvi
Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Pekka Ylönen
Hallintoneuvoston sihteeri

3. Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kokkolassa helmikuun 10. päivänä 2016

KPMG Oy Ab

Elina Pesonen
JHTT, KHT

KPMG Oy Ab
Rantakatu 10, 2.krs
67100 KOKKOLA

Puhelin 020 760 3000
Faksi 020 760 3028
www.kpmg.fi

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keski-Pohjanmaan Osuuspankin jäsenille

Olemme tilintarkastaneet Keski-Pohjanmaan Osuuspankin kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2015. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus osuuskuntaa kohtaan, taikka rikkoneet osuuskuntalakia tai osuuskunnan sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on osuuskunnassa merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon osuuskunnan sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Kokkolassa 10. päivänä helmikuuta 2016

KPMG Oy Ab

Elina Pesonen

KHT